

KRAJEVNI INFORMATOR

Lo9atec

r 35

KRAJEVNI INF.

1996

352.9(497.4 Vrh. Su. Trije Kralji)

1002154, MAREC

COBISS c

KNJIZNICA LOBATEC

Glasilo prebivalcev KS Vrh z okolico

Marec 1996

Cena : 200 SIT

KRAJEVNI INFORMATOR

Glasilo ŠKD Vrh

Naslov: ŠKD Vrh
Vrh Sv. Treh Kraljev 19
Rovte 1373

Besedila so prispevali; otroci POŠ Vrh, Stanka Alič, Franko Čelik, Tine Jesenko, Maja Kogovšek, Rafko Krvina, Franc Treven, Marjan Žust, Marko Žust

Gradivo uredil in glasilu oblikoval
Marko ŽUST

Iz vsebine:

Razmišljanja o delu v KS v letu 1996

Predsednik KS Vrh Tine Jesenko v svojem članku piše o dveh zgodbah letošnje zgodbe o uspehu.

Leto 1996, leto dogodkov

Popis pastoralnih dogodkov in del pri obnovi farne cerkve v letu 1995, v drugem delu pa so na kratko opisani tudi pomembni dogodki - praznovanja, ki nas čakajo v letošnjem letu. Predstavljeni so tudi načrti letošnjih del pri obnovi farne cerkve in trga pred cerkvijo.

Športna sekcija ŠKD

V letu 1995, je športna sekcija pri ŠKD organizirala in sodelovala na mnogih športnih prireditvah. Članki na kratko povzemajo rezultate in nekatere zanimivosti.

Kulturna sekcija ŠKD

Nova premiera leta 1995, materinski dan, prenova odra, organizacija prireditev. Opis omenjenih aktivnosti kulturne sekcije ŠKD in načrte za leto 1996 povzema sedanji predsednik kulturne sekcije Rafko Krvina.

Gasilsko društvo v letu 1995

Zapisek vsebuje skrajšana poročila o delu GD v letu 1995, ki so bila podana na

rednem letnem občnem zboru GD, v nedeljo, 04. februarja 1996.

Prispevki otrok POŠ Vrh

Otroci 1. do 4. razreda POŠ Vrh pišejo o zimskih radostih (športni dan, snežaki, smučarski tečaj), dogodkih v kraju (klekljarski tečaj, imeli smo karaoke), o doživljanju sveta okrog sebe, pišejo pa tudi pesmice.

Zgodovinske drobtine

Četrty del prepisa iz spominske knjige, ki so jo pisali vrhovski župniki na začetku stoletja vsebuje: popis farnega življenja leta 1906, posvečenje župne cerkve, prvi misijon na vrhu, čiščenje matere Božje devet dni pred božičem.

Janez Rztresen

V pričakovanju velikega dogodka - nove maše v naši župniji - je objavljen prepis zapisa o zadnji novi maši iz župnijske kronike in prepis iz knjige Palme mučeništva, ki poroča o mučeniški smrti g. Janeza Rztresen med vojno.

"Zapečatená" igra

Franc Treven nadaljuje s pisanjem zelo zanimivih in duhovito sestavljenih prispevkov. Tokrat piše o zgodah in nezgodah pred premiero prve gledališke predstave po vojni na vrhu.

Karaoke v Žireh

Maja Kogovšek opisuje dogodke ob sodelovanju in zmagi na KARAOKAH v Žireh septembra lansko leto.

Noge - pravilna in nepravilna obutev

Stanka Alič piše o nogah, njihovi enkratni zgradbi, vplivu obutve in o refleksnih točkah na stopalih.

Nagradna križanka

Tudi v tej številki je na koncu informatorja nagradna križanka, ki jo je sestavil Rafko Krvina. Pošljite rešitve!

Prijetno branje!

KRAJEVNA PROBLEMATIKA

RAZMIŠLJANJA O DELU V KS V LETU 1996 Ali bo 1996 poleg dela tudi zgodba o uspehu ?

(Napisal Tine Jesenko)

Četrtnina leta je za nami. Vsi, ki smo si v osebnem, službenem ali družbenem področju zadali za letošnje leto kakšne cilje z lahkoto ugotovimo, da možnosti še vedno precej zaostajajo za potrebami.

Glede na jasno zastavljene cilje in naloge v letu 1996, ki so bili zasnovani že v prejšnjem letu nam prihodni čas, predvsem pa preostanek časa do letošnjega poletja obeta pestro pomlad. Ne bom našteval kakšne naloge nas čakajo. Predvsem je pomembno, da bodo nosilci posameznih nalog skupaj z ostalimi zdržali breme, ki so ga naložili. To bo prvi del zgodbe o uspehu, ki so bo meril v kraju zbranih tolarjih, kubikih, urah in podobnem, odvisen pa od nas samih.

Vsekakor pa obstaja še drugi del zgodbe o uspehu, ki je in bo vezan na zunanje dejavnike. Na svoj način je to delo zelo težko merljivo in dokazljivo, z argumenti iz prvega dela zgodbe o uspehu, podprto pa dosti bolj prepričljivo.

Tu se zgodba nadaljuje.

Krajevna skupnost Vrha poleg KS Log-Zaplana edina ni zastopana v občinskem svetu občine Logatec. Zastopanje interesov KS poteka preko svetnikov našega volilnega okoliša, ki obsega še KS Trate, Rovte in Hotedršico s petimi svetniki, ki do sedaj niso izkazovali zagnanosti za večjo podporo našim problemom. Delno je to razumljivo, saj jih potrebe v njihovem domačem okolju glede na razpoložljiva sredstva silijo k temu.

Aktivnosti okrog sprejema občinskega proračuna so v teku. Občinski svet je osnutek, ki je bil pripravljen s strani občinske uprave zavrnjen. V pripravi je nov osnutek, ki naj bi zajemal pripombe svetnikov, ki so jim bile na podlagi nalog in programov za KS Vrha podane naslednje pripombe:

1. Predvidene krajevne volitve naj se izvede namesto v sredini leta hkrati z volitvami v državni zbor v oktobru in s tem

prihrani cca 1.5 mio SIT, ki se ga razdeli krajevnim skupnostim.

2. Delitev sredstev za kulturo in šport naj se opravi na podlagi izvedenih aktivnosti v preteklem letu vezano na program za leto 1996

3. Sredstva za varstvo naravne in kulturne dediščine se v višini 2.0 mio SIT nameni obnovi cerkve Sv. Treh Kraljev, saj so farani že prispevali zajeten del sredstev. Po prvotnem osnutku je predvideno cca 1.0 mio SIT.

4. Sredstva za obnovo ceste od planinske kočice do cerkve se s predlaganih 4.2 mio SIT povečajo na 5.2 mio SIT.

5. Za gozdne ceste (cesta Martinj vrh - Dolina - Orel, cesta Loštrek - Kozar) se mora v naši KS nameniti minimalna sredstva, ki se pobirajo z davki za gozdove povečane s sredstvi, ki jih v ta namen prispeva država (skupaj cca 900.000 SIT).

6. Sredstva za kmetijstvo v višini 2.0 mio SIT so premajhna, z njimi pa je potrebno podpirati konkretne programe in ne zgolj regresirati obrestne mere kreditov.

7. Treba je nadaljevati z deli na cesti Sopot - Dolina - Trate (meja z občino Žiri), kjer je v nadaljevanju predvideno posodabljanje ceste proti Račevi v občini Žiri in bi cesta zaradi povezave dveh občin po končanih delih, lahko pridobila status lokalne ceste, s tem pa tudi možnost kandidiranja za sredstva po zakonu o demografsko ogroženih.

To so bile glavne pripombe vezane na našo KS, vendar je vprašanje v kakšni meri bodo obravnavane v novem osnutku. Vsekakor se bomo morali v drugi fazi pred sprejemanjem proračuna še zelo potruditi za višja sredstva za zimsko službo (dobili v letu 1996 230.000 SIT) in letno vzdrževanje krajevnih poti in cest. Koliko strani bo imel drugi del zgodbe o uspehu je tako v veliki meri odvisen od pripravljenega osnutka, ki ima omejena sredstva in volje svetnikov.

Če se vrnem nazaj in skušam združiti oba dela pomeni, da moramo na investicijskem področju do poletja urediti cesto do Vrha, s parkiriščem in okolico cerkve (prosim zavezance, ki še niso poravnali svojih zneskov, da to storijo) kjer

bodo združena sredstva občine in faranov, obnoviti zunanost cerkve za katero bo nekaj (ali precej) sredstev namenil občinski proračun in urediti cesto do cerkve v Hlevnem vrhu (prosim zavezance, da poravnajo grobnino) za kar naj bi bila glede na vrednost del sredstva v večji meri zagotovljena.

Vsa druga večja dela so odvisna od uspeha pripomb.

Problematika vzdrževanja krajevnih cest se bo reševala v okviru sredstev namenjenih v ta namen, vendar še ni možno navesti točnega podatka. Preko svetnikov iz Rovt je bilo postavljeno vprašanje razvoja telefonije na področju centrale Rovte, vendar podjetje Telekom v glavnem ostaja pri obljubah in letnicah 1996 in 1997 (v KS Vrh še vedno rabimo cca 34 priključkov).

Konec letošnjega leta se izteka tudi petletni samoprispevek, zato bi bilo smiselno iskati nove skupne interese in se v tem primeru odločati o novem referendumu, katerega smiselen datum bi bil dan volitev v državni zbor in verjetno tudi v svete krajevnih skupnosti v oktobru.

Veliko je še področij dela, ki ga v kraju opravijo društva, in se jim bo v okviru danih možnosti s strani KS pomagalo.

Dogodek leta v kraju bo prav gotovo nova maša, kjer se bosta kraj in fara ne glede na ime organizatorja in nosilce stroškov morala predstaviti v celoviti podobi.

Še so stvari in dogodki, ki so mogoče manjši po izgledu, pa vendar zelo pomembni in potrebni, da se neka zgodba o uspehu naredi do te mere, da ima svoj uvod in vsebino, zaključek pa se lahko še za nekaj časa odmakne, saj nam potrebe to še kar narekujejo.

Vsekakor moje pisanje o uspehu ni namenjeno opisu nekega dela ali posameznika, temveč kako z nekimi organiziranimi pristopi in argumenti, ki imajo veliko mero vljudnosti, zastopati neke interese proti tistim, ki nam v večji meri pišejo drugi del zgodbe o uspehu.

Po predvidenih nalogah in delu, ki so pred nami sem prepričan, da se bo pod zgodbo o uspehu podpisalo veliko več avtorjev kot kritikov.

LETO 1996, LETO DOGODKOV

Zapisal: Marko Žust

Ko prebiram zapise iz spominske knjige, v katero so pisali Vrhovski duhovniki na začetku tega stoletja, še posebej začutim zaklad, ki ga pisana beseda zapušča naslednjim rodovom. Zato je prav, da tudi danes, ko se v kraju dogaja veliko pomembnega, vsaj v drobcih tudi na papir prenesemo utrip časa in dogodkov v župniji, na pastoralnem in gospodarskem področju.

Preteklo leto 1995

Velika noč je bila 16. aprila. Kljub temu, da je vreme bilo hladno, smo imeli pri jutranji velikonočni vigiliji tudi slovesno procesijo. Od 29. aprila do 7. maja je imela župnija SVETI MISIJON. To je bil najpomembnejši pastoralni dogodek v župniji leta 1995. Misijon je vodil g. pater Alojz Markelj, misijonar družbe Jezusove. Geslo misijona je bilo "Vrnil se bom k Očetu". Vsak dan sta bili dve maši, dopoldne ob 10h in zvečer ob 19h. Župljani so se maš in govorov radi in množično udeleževali. Poleg maš z govorom, so bila zelo pomembna za misijon tudi srečanja za zakonce, za pošolsko mladino in za samske in ovdovele. Dvorana v župnišču je bila povsem polna pri srečanju zakoncev. G. misijonar Markelj je znal z vedro besedo, mnogimi zgledi in resnico privabiti ljudi, da so mu radi prisluhnili. Vseh 9 dni misijona je bilo tudi lepo vreme, ki je še pripomoglo, da so ljudje množično prihajali na Vrh. Misijon je pričel obdobje duhovne priprave na velik dogodek v župniji, novo mašo Milana Žust v letu 1996. V nedeljo, 21. maja je župnija praznovala dogodek prvega sv. obhajila. Prvo obhajilo je prejelo 9 prvošolcev (pet fantkov in štiri deklice). Dež je v nedeljo, 11. junija preprečil procesijo sv. Rešnjega Telesa. 13. avgusta se je od župnije poslavljaj g. kaplan Jože Čuk, ki je po treh letih duhovniške službe v Žireh ob Velikem Šmarnu bil premeščen v župnijo Jesenice. Slovo je bilo težko, saj se je v teh treh letih zelo navezal na žunijsko življenje tudi na Vrh. Še posebej se je posvetil otrokom. Prav on je skupaj povezal otroke v otroški cerkveni pevski zbor. Naslednjo nedeljo, 20. avgusta je na Vrh prvič imel mašo novi kaplan g. Bojan Dragonja, novomašnik iz Krškega.

V novembru je kaplan zapustil duhovniško službo in župniji Žiri in Vrh sv. Treh kraljev sta ostali brez drugega duhovnika. Čez nekaj tednov je za duhovnega pomočnika bil do Velikega Šmarna 1996 poslan g. jezuit Ivan Hočevar.

Leta 1995 se je nadaljevala tudi obnova cerkve. Dokončana je bila ograja na koru in postavljena na stopnicah na kor. Na stranskih stenah so nameščeni novi reflektorji, ki dodatno razsvetljujejo prostor in stene v cerkvi. Julija in avgusta je bilo na novo pozidano južno obzidje (škarpa) pri cerkvi. Delo je vodil g. Anton Mlinar iz Zirov. Istočasno pa je potekala tudi obnova zakristije. Stene, s katerih je bil že lani odstranjen vlažen in poškodovan omet, so na novo obmetane. Položen je nov marmorni tlak. Spodnji in zgornji del zakristije je na novo pobeljen. V sredini oktobra je bila na novo obita tudi drvarnica za župniščem. Kljub temu, da to leto ni bilo toliko prostovoljnih ur faranov (552 prostovoljnih ur, 79 kosil in 182 malic), velja zahvala vsem, ki so kakorkoli pomagali pri obnovi in hvala gospodinjam za kosila in malice.

Leto 1996

Leto 1996 bo za župnijo Vrh sv. Treh kraljev leto velikih dogodkov na pastoralnem področju, velik in obsežen pa je tudi gospodarski načrt obnove cerkve.

a) PASTORALNI DOGODKI IN PRAZNOVANJA

Najpomembnejši dogodki bodo: obisk papeža Janeza Pavla II v Sloveniji, praznovanje sv. obhajila, praznovanje sv. birme, nova maša Milana Žust.

Prvi pomemben dogodek za vsakega katoličana v Sloveniji bo obisk svetega očeta Janeza Pavla II v Sloveniji v sredini meseca maja. Začele so se zbirati prijave za udeležbo na treh skupnih srečanjih slovenskih vernikov s papežom. To je nedvomno velik dogodek tudi za farane naše fare in zato je prav, da se srečanj v čim večjem številu udeležimo tudi mi.

Poleg slovesnosti prvega sv. obhajila, bo v župniji letos tudi birma. Le ta bo predvidoma v nedeljo, 30. junija.

Najpomembnejši dogodek za našo župnijo pa bo nova maša g. jezuita Milana Žust, ki bo predvidoma v nedeljo, 14. julija na Vrh sv. Treh Kraljev. Na novo mašo bosta vezana še dva dogodka, to je

romanje v Rim v mesecu aprilu - posvetitev Milana Žust v diakona in posvečenje novih duhovnikov v Ljubljanski stolnici v soboto, 29. junija.

Starši, ki bodo imeli letos prvoobhajance ali (in) birmance, bodo pred temi dogodki še bolj obremenjeni. Vemo, da je praznovati lepo, vemo pa tudi, da je za lepo praznovanje potrebno tudi ogromno dela.

Že omenjeno je, da je največji praznik, ki nas čaka v letošnjem letu nova maša. Že v zimskem času smo začeli prve priprave na ta velik dogodek. Izdelan je bil okvirni načrt praznovanja in nekateri farani so prevzeli koordinacijo posameznih del (za krašenje odra, cerkve, šotora - Marija Buh, za skupno pogostitev po zaključeni novi maši na prostoru pred cerkvijo - Marinka Jelovčan, za urejanje prometa in postavitev klopi in miz, pomoč pri postavitvi šotora - gasilci (Tone Kokelj), izdelava odra za novo mašo ključarji, zbiranje kelnarjev za serviranje kosila svatom - Janez Krvina, koordinacija vseh aktivnosti s strani župnije - Marko Žust, petje pri maši - domači cerkveni zbor (vodja Cveto Trček) in otroški cerkveni zbor). Velja omeniti, da bo nova maša zunaj na ravnini pod staro mežnijo. Za pripravo lepega praznovanja bo morala sodelovati vsa župnija. Naj nas vspodbuja veličina tega dogodka in dejstvo, kako redko naša župnija praznuje tak dogodek.

b) GOSPODARSKI NAČRT OBNOVE CERKVE ZA LETO 1996

V času pred sv. birmo in novo mašo načrtujemo: obnovo fasade na župnijski cerkvi in zvoniku, ureditev (vsaj delna) prostora - trga in parkirišča pred cerkvijo, obnova prižnice v cerkvi.

Dela pri obnovi fasade se bodo ob ugodnem vremenu pričela kmalu po Beli nedelji - v drugi polovici aprila. Obnova fasade bo zahtevala veliko prostovoljnega dela (postavitev odrov, odstranitev starega ometa, pomoč pri zidarskih delih, čiščenje, pospravljanje, ...) in v veliki meri upamo, da se boste tudi pri the delih radi odzvali in prišli pomagat. Enaka prošnja velja tudi gospodinjam. Vsako darovano kosilo ali malica bo zmanjšala finančni strošek obnove. Skušali vas bomo pravočasno obveščati o potrebah (delovna sila, hrana) pri obnovi in se vam že v naprej zahvaljujemo za pomoč.

Za prostor pred cerkvijo že imamo narisane načrte arhitekta g. Kvaternika. V

koliki meri pa ga bomo uspeli izvesti že v tem letu pa je predvsem odvisno od finančnih sredstev. Ureditev trga pred cerkvijo bo v prvi fazi povezana z obljubljenimi asfaltiranjem ceste Planinska koča - Vrh (zemeljska dela, utrditev podlage). Ureditev prostora bo velikega pomena tudi za cerkev, saj se bo potem v cerkev nosilo veliko manj blata in peska.

Vprašanje denarja. Kot je najbrž vsem znano smo spet uvedli redno mesečno darovanje za obnovo cerkve, sedaj konkretno za obnovo fasade. Naše upanje je, da nam ne bo potrebno dodatno zbirati sredstev (tako kot smo jih zbirali za tlak v cerkvi). Na nekaj finančnih sredstev upamo tudi iz občinske blagajne, saj nam je župan občine Logatec g. Stanislav Brenčič obljubil finančno pomoč pri letošnji obnovi.

Po ureditvi fasade in prostora pred cerkvijo bo zaključen glavni, zidarski del obnove cerkve. V notranjosti cerkve pa bo v naslednjih letih razmisлити še o križevem potu in orglah. Ti dve vprašanji, investiciji sta preloženi na leta po zaključku zidarske obnove cerkve.

Pred nami je torej zelo naporno hkrati pa tudi posebno leto.

GASILSKO DRUŠTVO VRH SV.

TRIJE KRALJI V LETU 1995

(Uredil : Marko Žust)

Zapisek vsebuje skrajšana poročila o delu GD v letu 1995. Poročila o delu društva v letu 1995 (upravnega odbora, poveljnika, blagajnika, mentorja mladih gasilcev) so bila podana na rednem letnem občnem zboru GD, ki je bil v nedeljo, 04. februarja 1996 v prostorih POŠ Vrh.

Statistika o članstvu GD : Gasilsko društvo Vrh sv. Trije kralji ima trenutno 55 članov, od tega vas Hleviše - 21, Hlevni Vrh - 10, Lavrovec - 11 in Vrh sv. Treh kraljev - 13 članov. Povprečna starost članov je 39 let. Sedem članov je v društvu več kot 40 let, šest članov več kot 30 let, sedem članov več kot 20 let in dvaindvajset članov več kot 10 let. V zadnjih 5 letih so se v društvo vpisali le 4 novi člani. Upamo, da se bo vpis v naslednjih letih povečal, saj imamo veliko mladih gasilcev, ki se radi udeležujejo gasilskih vaj za mlade gasilce in drugih srečanj.

Po gasilski izobrazbi ima društvo naslednjo strukturo : nižji gasilski častnik 6 članov, gasilec 27 članov, brez gasilske izobrazbe 22 članov. Prav pred novim letom je uspešno zaključilo tečaj za naziv Gasilec, ki je bil v Rovtah, šest članov našega društva.

Upravni Odbor (UO) društva je sestavljen iz sedmih članov društva. Skupaj z Nadzornim Odborom (NO) imata za sabo tretje leto svojega mandata. V preteklem letu sta imela 6. rednih in eno izredno sejo. Upravni Odbor je poskušal izpeljati plan, ki je bil okvirno določen na občnem zboru leta 1995 in potrjen na prvi naslednji seji UO.

Prva naloga operative je usposabljanje članov za hitro in učinkovito delovanje ob požaru in drugih naravnih nesrečah. Članska desetina je imela redne mesečne vaje. Poleg rednih vaj pa je pred občinskim tekmovanjem za Memorial Matevža Haceta, ki je bil v Logatcu 10. septembra, tekmovalna ekipa imela dvakrat tedensko dodatne vaje za pripravo na tekmovanje. Tekmovanja se je GD udeležilo z dvema ekipama : člani A in pionirji A. Pionirji A so zasedli odlično drugo mesto in se uvrstili na območno tekmovanje, ki je bilo 24. septembra na Ulovki. Tam so zasedli 6. mesto. Organizirani sta bili dve vaji za vse člane društva, v pomladanskem obdobju 14. maja in v jesenskem obdobju ob mesecu požarnega varstva 5. novembra. Že kar navada je, da je na vajah za vse člane društva zelo slaba udeležba. To je zelo slabo, saj je to edina priložnost, da si gasilci utrdijo in dobijo ustrezno znanje za hitro, varno in uspešno posredovanje na požaru. Pri izobraževanju velja še strokovno ekskurzijo na graški sejem, ki jo je organizirala GZ Logatec. Strokovne ekskurzije 6. oktobra se je udeležilo 5 članov našega društva. V novembru se je v Rovtah pričel tečaj za naziv Gasilec. Tečaja se je udeležilo in uspešno zaključilo 6 naših članov. To je bila lepa priložnost, za vse, ki osnovne gasilske izobrazbe nimajo, da dobijo naziv Gasilec. Ob mesecu požarnega varstva se je naša desetina udeležila vaje, ki jo je GD Rovte organiziralo 28. oktobra popoldne na Petkovcu.

GD je 4. maja organiziralo florjanovo procesijo z mašo od Jerebovega znamenja do cerkve na Vrh, ki so se je udeležili tudi gasilci iz Račeve. Organizirana je bila tudi veselica, ki pa je zaradi slabega vremena odpadla in tako je tudi to leto društvo

ostalo brez nekaj dodatnih sredstev za delovanje društva.

Glavna investicija GD v lanskem letu je bila zakop kabla od gasilskega doma proti župnišču na Vrhu. Na izredni seji je bil določen Gradbeni odbor, ki se je nato dobil skupaj in na terenu določil traso in se dogovoril z lastniki zemljišč. Izbrana je bila najkrajša smer. Zakop je bil izveden 14. in 15. oktobra lansko leto. Kjer se je dalo kopati s traktorsko mehanizacijo sta to delo opravila Marjan Mivšek in Matija Sedej iz Hlevnega Vrha. Nato je bila organizirana delovna akcija za izkop trase po gozdu in takojšnje polaganje kabla in valjanca v zemljo, ter zasipanje kanala. Na roko je delu šlo tudi suho vreme. Sedaj je povezava izvedena do ceste pod župniščem. Ob rekonstrukciji ceste pred asfaltiranjem, pa bo kabelska povezava speljana do župnišča, kjer je omarica s potrebno elektroniko. S tem naj bi bila ponovno vzpostavljena povezava s sireno na Vrhu in s tem tudi omogočeno redno in zanesljivo delovanje le te.

Plan za leto 1996 ni finančno "težak". Društvo se zaveda, da so v KS trenutno zastavljeni veliki projekti, ki bodo zahtevali veliko prostovoljnega dela in tudi denarja. Nekaj točk **plana dela GD v letu 1996** :

- **investicije**: dokončna povezava matične sirene s sireno na Vrhu, ponovna protikorozijska zaščita sirene na Vrhu, urediti vhodna vrata v staro garažo z notranje strani, nabava osnovne operativne opreme, popravilo ali nabava nove vedrovke, povečanja števila uniform ,
- **operativa**: redne mesečne vaje za člansko desetino, vaje v pomladanskem in jesenskem času za vse člane, sodelovanje s sosednjimi društvi, delo z mladimi gasilci,
- **prireditve**: florjanova procesija, veselica, pomoč ob novi maši.

DELO ŠKD V LETU 1995

(Sestavil: Rafko Krvina)

Po določenih statuta ŠKD potekajo volitve za predsednika društva vsako leto. Po dvoletni "vladavini" Matije Trček je na volitvah decembra 1994 bil za predsednika ŠKD izvoljen Darko Jesenko, za šport Boštjan Mivšek in kulturo Rafko Krvina. Blagajničarka je ostala Katja Čelik, tajnica pa Klavdija Leskovec. Za delo v posameznih sekcijah skrbita njihova predsednika, nadzor nad vsem delom pa ima predsednik društva in Nadzorni odbor. Delo posamezne sekcije je opisano v nadaljevanju informatorja, tu se naj omejim samo na dogajanja, ki so povezana s celotno ŠKD.

Največ skrbi, finančnih vlaganj in nenazadnje dela nam je vzela gradnja balinišča. V letu 1995 smo zgradili vse stene, ki so še manjkale (cca. 17m) in jih obmetali - "zapucali". Nato smo se lotili notranjega nasipa, vse po merilih mednarodne balinarske organizacije. Nasutje smo dodatno utrdili (valjar nam je posodil Anton treven iz Petkovca). Manjka pa še fino nasutje, pesek zanj je že preskrbljen. Vendar letošnja zima, ki nam je postregla z obilico različnega vremena, je stvari verjetno podaljšala za kakšno delovno akcijo več. Vsekakor bo treba še enkrat utrjevati, trdota pa bo boljša. Tudi okolico balinišča smo očistili in posuli z zemljo, ki nam jo je priskrbel Franci Treven iz Račeve. Vsa dogajanja okrog gradnje balinišča ima v rokah Matija Trček. Omeniti velja, da se na delovne akcije ljudje (mladi in tudi starejši, kar je pohvalno) udeležujejo kar v lepem številu, tako da lahko delo hitro teče. Rad bi, da bi tudi to leto še radi prišli k balinišču, ne samo na delo ampak tudi že na pravo balinanje.

Ob gradnji balinišča so potekale še manjše akcije. Pomladi počistimo okrog šole in na samem večnamenskem

prostoru pred šolo. Pometemo pesek in blato, leto poprej so nam tudi gasilci priskočili na pomoč z motorno brizgalno. Lani pa spiranje z vodo ni bilo potrebno, bo pa to potrebno zopet storiti letos. Pokositi je potrebno travo pod škarpo - to delo že več let opravlja Rafko Krvina, ki skrbi tudi za rast borovcev. Manjše borovce je potrebno pred zimo privezati h kolu, da jih sneg ne pomečka, potrebno pa jih je tudi podgnojiti.

Na zabavnem področju smo se veselili prihoda Novega leta, na hribu nad šolo smo zakurili prvomajski kres, organizirali pa smo tudi veselico, ki nam je kljub nemogočim vremenskim razmeram "še kar" uspela. Do štirih je ves čas deževalo, tako da smo ansambel že odpovedali, potem pa je dež ponehal. Ob petih smo sklenili, da naj Strmina vseeno pride, potem pa bo kar bo. Ljudi se je vseeno toliko nabralo, da smo z vstopnino skoraj v celoti krili stroške ansambla. Poleti smo se redno dobivali ob nedeljah pred šolo, kjer smo igrali odbojko, da se je v igro lahko vključilo več mladih.

Če v celoti pogledamo na delovanje društva v letu 1995, lahko ocenimo, da smo plan realizirali 80 - 90 %. V posamezni sekciji je izpadla kakšna točka, vendar nobena zelo pomembna. Tudi finančno smo bili preskrbljeni za celo leto. Igra je nam največji dodatek finančnih sredstev, poleg tega pa priteka denar še iz ZTKO Logatec, pa tudi KS nam je primaknila par desetisočakov.

Humanitarnih akcij na področju Slovenije se nismo udeleževali, ker nam "žep" tega ne dovoljuje. Kot kaže tudi domačini niso imeli večjih potreb, da bi jim pomagali. Včasih smo opravljali izkope za vodo in podobno. Lani tega ni bilo. Ali se ne ponudimo? Na tem področju moramo v prihodnosti več narediti. Je pa tako dandanes, da ljudje ne gredo več radi delati zastonj. Vsak hoče imeti še korist.

Mogoče sem izpustil nasipavanje bankin ob asfaltu proti Lavrovcu. Večino teh del so opravili krajan Lavrovca sami, je pa od teh tudi veliko članov ŠKD.

Toliko o delovanju društva, za konec pa še nekaj misli. Ljudje smo naravnani tako, da vedno ni vsem vse prav in pride do nesoglasij. Tudi v društvu ni vedno tako kot bi moralo biti. Največkrat se srečamo z neodgovornostjo nekaterih članov. Še večji problem nastane, če je neodgovoren človek z večjo funkcijo. Vse stvari se tedaj prenesejo na druge. In v takih primerih, če se ne najde človek, ki bi njegovo "odsotnost" ne nadomestil, se rado zgodi, da društvo ni več aktivno. Pride lahko tudi do razpada. In na Vrhu, ki ima društvo dolgoletno tradicijo aktivnega delovanja, bi bilo to vsekakor nekaj slabega. Vendar se še ni treba bati, čeprav se je preteklo leto v nekaterih trenutkih pokazala neodgovornost nekaterih vodilnih. Imamo namreč še dovolj vestnih, ki to znajo in zmorejo nadoknaditi. Drugih večjih problemov ni bilo. Sodelovanje z društvu v kraju in v sosednjih krajih je zadovoljivo in marsikatero stvar znamo skupaj narediti.

Vsi, ki ste kakorkoli pomagali društvu v preteklem letu, naj bo to z rokami, z delovnimi stroji, s pijačo in jedačo, z materialnimi dobrinami in nenazadnje z nasveti, ki so za delovanje društva zelo dobrodošli, se zahvaljujemo. Upamo, da bo vnaprej še tako!

ŠPORTNA SEKCIJA ŠKD 1995

ŠPORTNO POPOLDNE

(Zapisal : Marjan Žust)

Kot vsako leto, je ŠKD tudi letos priredil Športno popoldne. Tekmovalo je pet ekip, vendar brez ekipe Vrh, ker je nismo mogli zbrati, zastopala jo je "elitna" ekipa ŠKD Vrh.

Ekipe so se pomerile v petih igrah:

1. Igra : IGRA S TENIŠKO ŽOGICO To je bila kar težka igra, saj sta prišli do cilja samo dve ekipi. Potekala pa je tako, da so morali tekmovalci spraviti žogice v luknjo, od tam jih je naslednji tekmovalec pobral in ponovil isto. Zadnji, peti, pa jih je moral nesti na cilj, v košaro.

2. Igra : IGRA Z VODO Ta igra je povzročila največ smeha, saj je eden od tekmovalcev dobil več vrečk napolnjenih z vodo v glavo, tako da je bil moker kot cerkvena miš. Igra je potekala tako, da je igralec vrgel vrečko z okna drugemu igralcu, ta jo je moral ujeti in nesti do konca, kjer je tretji igralec vrečko odprl, četrti je z zajemalko vodo nosil čez igrišče, do steklenice, ki jo je držal peti.

3. Igra : KOLESA To je bil slalom s "pony" kolesom. Tekmovalci so imeli težave zaradi premalo polnih gum, prireditelj pa z okvarami na kolesih.

4. Igra : BANANE Pri tej igri so prišli na račun ljubitelji banan, saj sta morala dva tekmovalca pojesti čimveč banan.

5. Igra : VLEČENJE VRVI Pri tej igri je bila potrebna moč, saj so se ekipe pomerile v vlečenju vrvi.

Potrebna pa je bila tudi dodatna igra, ker je imelo več ekip enako št. točk, in sicer METANJE ŽOGE NA KOŠ.

Na koncu je bil vrstni red tekmovanja naslednji : 1. LAVROVEC, 2. HLEVNI VRH, 3. RAČEVA, 4. HLEVIŠE, 5. ŠKD

Zmagovalci so dobili prehodni pokal, ki je bil letošnja novost. Ta pokal bodo dobili zmagovalci vsako leto.

VELIKONOČNI TURNIR V STRELJANJU Z ZRAČNO PUŠKO

Za praznik Velike noči smo v prostorih POŠ izvedli sedaj že tradicionalni strelski turnir za člane ŠKD Vrh. Udeležilo se ga je 18 članov. S 170 krogi je zmagal lanski zmagovalec Janez Žust, Franko Čelik in Marjan Žust pa sta za njim zaostala kar za 13, oziroma 19 krogov, kar pomeni, da je pomankanje treningov resno ogrozilo mirnost naših rok.

KOŠARKARSKI TURNIR "VRH 95"

Tudi letos je ŠKD Vrh organiziralo košarkarski turnir, ki je bil 1. julija. Udeležile so se ga štiri ekipe : Logatec, Silva Gorenja Vas, Morostarji iz Blatne Brezovice in Vrh. Ekipe smo razdelili z žrebom v dve skupini po sistemu izpadanja, tako da sta bili potem to že polfinalni tekmi. V prvi polfinalni tekmi sta se pomerili ekipi Blatne Brezovice in Vrha. Zmagali so slednji z rezultatom 43 : 69 in se uvrstili v finale. V drugi polfinalni tekmi sta igrali ekipi Logatca in Gorenje Vasi. V razburljivem finišu so zmagali Logatčani z rezultatom 68 : 58. Po nekaj minutnem odmoru se je začela tekma za tretje mesto, ki so jo z močnejšimi živci in večjo strpnostjo do soigralcev dobili košarkarji iz Gorenje Vasi z rezultatom 76 : 68. V finalu sta se srečali ekipi iz Vrha in Logatca. Domači igralci so zelo dobro začeli, prešli v vodstvo in ga obdržali do konca 1. polčasa, ki se je končal z izidom 49 : 37. V nadaljevanju tekme so igralci iz Logatca poskušali izenačiti izid, vendar se domači igralci niso pustili in s pomočjo bučne publike razliko še povečali in zaslužno zmagali z rezultatom 88 : 66.

Po končanem turnirju so ekipe dobile pokale, pokal pa je dobil še najboljši strellec Marko Korenc iz Logatca, ki je natrosil 56 točk.

NOGOMETNA TEKMA**POROČENI : NEPOROČENI***(Zapisal : Franko Čelik)*

Športno kulturno društvo Vrh že nekaj let zapored organizira tekmo v nogometu med poročenimi in neporočenimi krajanji Vrha Sv. Treh Kraljev in njegove okolice in tudi letos se nismo iznevirili tej tradiciji.

Tekma je bila v septembru na Anžonovem travniku v Račevi. Organizatorji so že več let iskali primerno igrišče za tekmo in kot kaže, smo letos zadeli v polno. Prostor za igrišče je praktično raven in tudi višina trave je bila pravšnja, tako da ni bilo problemov pri sprejemanju žoge. Ob igrišču se je zbralo okoli 30 gledalcev, ki so pozdravili uspešno akcijo, oziroma se nasmejali ob nerodnosti katerega od igralcev. Posebej velja pohvaliti navijačice neporočenih, ki so ob tej priložnosti izdelale poseben transparent s parolami, ki ne čislajo posebej zakonskega stanu.

Moštvi sta igrali v naslednjih postavah :

POROČENI : Valentin Jesenko, Peter Jesenko, Simon Hribernik, Janez Kogovšek, Roman Kogovšek (vratar), Rado Gantar, Ivan Jesenko.

NEPOROČENI : Rafko Krvina, Darko Jesenko, Simon Eniko, Sandi Eniko, Matija Trček (vratar), Boštjan Mivšek, Marjan Šubic, Franko Čelik.

Na začetku tekme so bili boljši nasprotniki poročeni, ki so praktično vse dvoboje končali sebi v prid in bili tudi nevarnejši pred golom neporočenih. Njihovo prevlado je kronal Valentin Jesenko, ko se je po napaki obrambe sam znašel pred vratarjem neporočenih in dosegel gol. Na naslednji gol je bilo treba kar dolgo čakati, dosegli pa so ga neporočeni. V 14. minuti je Darko Jesenko podal žogo pred golmanova vrata, kjer je bil Simon Eniko in efektivno zaključil akcijo. Izgledalo je, da so se neporočeni otresli pritiska, a že v eni naslednjih akcij so poročeni zopet povedli. Spet je bil v glavni vlogi Valentin Jesenko, ki je vrgel žogo iz auta natančno na glavo Simona Hribernik, slednji pa jo odbil pod prečko v gol. Sledil je hud pritisk neporočenih, ki so hoteli za vsako ceno izid izenačiti še pred koncem polčasa. To jim je tudi uspelo in sicer na isti način, kot poročenim pri drugem голу. Neporočeni so izvajali aut,

žoga je bila poslana pred gol poročenih, kjer je Franko Čelik skočil najvišje in z glavo poslal žogo v gol.

Drugi polčas je bil s prevlado neporočenih pravo nasprotje prvega. Popolnoma so spremenili položaj igralcev in to se jim je obrestovalo že v 7. minuti, ko so dosegli najboljši gol na tekmi. Darko Jesenko je podal žogo do Simona Eniko, ta jo je podaljšal do Frankota Čelik neposredno pred vrata poročenih in žoga je končala v голу. Neporočeni so naprej vztrajno napadali in plod teh akcij je bil gol Simona Eniko v 9. minuti drugega polčasa. V nadaljevanju tekme smo bili priča več poskusom Valentina Jesenka, a vratar neporočenih Matija Trček je nekajkrat dobro posređoval. Vse je že kazalo, da se bo tekma končala z rezultatom 4 : 2 za neporočene, ko je bil dosežen še en gol nekaj sekund pred koncem tekme. Podajo Darka Jesenko je Franko Čelik bolj za šalo, kot zares odbil s peto, a žoga je končala v голу. Končni rezultat je bil torej 5 : 2 za neporočene, ki so tako po treh letih spet zmagali.

Za tekmo je bil značilen "fair play", saj večjih izbruhov nezadovoljstva ni bilo, moštvi pa sta na koncu naredili skupinski posnetek.

Na koncu bi se v imenu Športno kulturnega društva Vrh rad zahvalil Francu Treven, ker nam je odstopil del svojega travnika in s tem omogočil izvedbo tekme.

NAMIZNOTENIŠKI TURNIR

Nekje v začetku novembra se začne sezona t. l. zimskih športov, ki se izvajajo v zaprtih prostorih. V našem kraju so to predvsem šah, streljanje z zračno puško ter namizni tenis. Prav v slednjem je bil izveden turnir v organizaciji Športno kulturnega društva Vrh, kot nekakšen uvod v novo sezono.

Dogodek se je odvil v nedeljo, 12. novembra 1995, v prostorih POŠ Vrh Svetih Treh Kraljev. Turnir je bil namenjen vsakomur, udeležilo pa se ga je deset tekmovalcev. Pari prvih dvobojev so bili žrebani, zmagovalci pa so šli avtomatično v boj za prva štiri mesta.

REZULTATI : 1. Predkolo :

Dušan Treven : Jože Petrovčič	1 : 2
Franci Jereb : Matija Trček	2 : 0
Simon Eniko : Darko Jesenko	0 : 2
Janko Arhar : Jože Petrovčič	2 : 0
Franko Čelik : Borut Malavašič	1 : 2

2. Za uvrstitev od petega do desetega mesta:

Simon Eniko : Matija Trček	2 : 1
Rafko Krvina : Dušan Treven	2 : 0
Jože Petrovčič : Franko Čelik	0 : 2
Simon Eniko : Rafko Krvina	0 : 2
Rafko Krvina : Franko Čelik	0 : 2
Simon Eniko : Franko Čelik	0 : 2

3. Za uvrstitev od prvega do četrtega mesta :

Darko Jesenko : Borut Malavašič	0 : 2
Franci Jereb : Janko Arhar	1 : 2

4. Mali finale :

Franci Jereb : Darko Jesenko	2 : 0
------------------------------	-------

5. Finale :

Borut Malavašič : Janko Arhar	2 : 0
-------------------------------	-------

6. KONČNI VRSTNI RED :

1. Borut Malovašič, 2. Janko Arhar, 3. Franci Jereb, 4. Darko Jesenko, 5. Franko Čelik, 6. Rafko Krvina, 7. Simon Eniko, 8. Matija Trček, 9. Dušan Treven, 10. Jože Petrovčič

KULTURNA SEKCIJA ŠKD 1995

(Napisal Rafko Krvina, Lavrovec)

Kulturna sekcija je na svojem sestanku v začetku leta 1995 podala svoj program za tekoče leto. Izvoljeno je bilo novo vodstvo, ki ga je prevzel Rafko Krvina z dvema članoma Francijem Jereb in Jožetom Petrovčič.

1. Igra " Strogo zaupno "

Spomnimo se vsebine lanske komedije. Ruska agenta, preoblečena v meniha in ameriška agenta, preoblečena v ženski, pridejo v neki hotel, kjer naj bi prevzeli neko pudrnico v kateri je najnovejše odkritje. Na prizorišču je še francoska agentka in stvar se zapleta ...

Komedija je bila premierno uprizorjena v soboto, 04. februarja 1995, prva repriza pa v nedeljo, 05. februarja. Igra je bila med gledalci zelo dobro sprejeta, saj je komedija vsebovala veliko komičnih vložkov. Čeprav smo prav v tem letu izgubili kar nekaj igralcev in smo se morali poslužiti mlajših, smo s 40 vajami le spravili pod streho že 19 zaporedno igro na Vrhu.

Začela so se gostovanja, ki pa smo jih morali prekiniti zaradi bolezni v skupini vse do začetka marca. Nato pa smo igrali v marcu "non stop" in nanizali kar 8 gostovanj, predvsem na odrih, kjer je

gostovanje že tradicionalno. Omeniti velja gostovanje na Trebiji ob materinskem dnevu. V aprilu pa smo poskušali še na nekaj novih odrih : Vrhnika, Poljane nad Škofjo Loko in Črni Vrh. Za višek sezone pa smo nameravali gostovati na Dolenjskem v Cerkljah in Šentjerneju. Zopet je nam bolezen prekrizala nastop in smo se morali igranju kot izletu odpovedati. Pa kdaj drugič !

Število obiskovalcev na posamezni predstavi : Vrh (3 prestave) 392, Podlipa 78, Zavratac 106, Sentjošt 76, Rovte 165, Hotavlje 71, Logatec 101, Žiri 293, Sovodenj 85, Trebija 102, Vrhnika 35, Poljane 31, Črni Vrh 81. Skupaj si je predstave ogledalo 1616 gledalcev (od tega 238 otrok).

2. Ogled igre v MGL

Vsako leto celotna dramska skupina odide v eno izmed profesionalnih gledališč na ogled predstave. Letos smo kupili abonma za sezono 1995/1996 in odšli še na ogled dveh predstav v Mestno Gledališče Ljubljansko (MGL) : Pridi gola na večerjo in Štajerc v Ljubljani. Namen teh ogledov je saznanitev z novimi trendi v gledališki kulturi, nenazadnje pa tudi zaradi sprostitve, saj sta bili obe predstavi komediji.

3. Materinski dan

Prejšnja leta smo materinski dan praznovali z otroško igrico. Tudi to leto so otroci pripravili igrico pod vodstvom g. kaplana Jožeta Čuk. Ker je bil kaplan tudi vodja otroškega cerkvenega pevskega zbora, so po igrici otroci tudi zapeli. Člani dramske sekcije se predstave niso mogli udeležiti zaradi gostovanja na Trebiji. Tu naj omenim, da so otroci šli na izlet v Avstrijo, kot za nagrado za aktivno sodelovanje v zboru, igri in ministriranju. Izlet je organiziral kaplan, prevozne stroške pa je pokrilo Športno Kulturno Društvo Vrh.

4. Prenova odra

Naš gledališki oder potrebuje vedno nove posodobitve. Manjkale so nam zavese okoli odra. Leta 1995 smo s pomočjo dotacij Zveze Kulturnih Organizacij Logatec (ZTKO) in našega prisluženega denarja to dokončno uredili. Čaka pa nas še garderoba, ki bi jo postavili na podstrešju.

5. Organizacija prireditev

Organizirali smo tri gostovanja. Najodmevnejša prireditev je bila vsekakor koncert logaškega okteta in logaškega kvarteta v naši farni cerkvi. Poleg teh dveh zborov je bil na gostovanju tudi moški pevski zbor iz Črnega Vrha nad Polhovim Gradcem. Ta koncert je bil v sklopu naše zadnje predstave na Vrhju 28. aprila. Na našem odru pa so gostovali tudi člani dramske skupine iz Podlipse z igro Krišpin in Fridolin.

Nekaj točk iz programa pa se nam je izmuznilo. Predviden je bil seminar za igralce in režiserje. Vendar nismo uspeli priti v stik z mentorjem, ki je ravno takrat odšel v tujino. Ta seminar bi bil ne le za domače igralce, temveč tudi za sosednja društva.

Toliko se je nabralo v kulturnem arhivu za leto 1995.

6. Nova gledališka predstava

Omeniti pa velja, da vsako leto v začetku novembra začnemo tudi z vajami za novo gledališko predstavo. Ko to pišem

je igra že tik pred premiero in ko boste brali ta sestavek bo igra že "zunaj". To je jubilejna 20 sezona gledališča na Vrhju. To zadnje obdobje gledališkega ustvarjanja brez prekinitev se je pričelo v sezoni 1975/1976 z igro "Dve vedri vode". Od tedaj je bila vsako zimo premierno predstavljena vsaj ena igra. Do danes se je zamenjalo okrog 100 igralcev, režiserjev, šepetalk in ljudi, ki so skrbeli za tehnične rešitve. V mesecu aprilu pripravljamo praznovanje te obletnice.

Pa še nekaj, kar si včasih predvsem starejši ljudje narobe oz. po svoje razlagajo. Rad bi povedal sledeče: Naša dramska sekcija si zastavi program - izvedbo igre. Vaje se začnejo meseca novembra, premiera v začetku februarja, nato pa še gostovanja vse do aprila ali še dlje. To je pol leta. Pol leta vse vikende (petek, sobota, nedelja) preživimo na odru. Vsekakor marsikdaj nastanejo težave, ki pa so vedno povezane z mladostjo. Vse te mladostne težave, ki jih ne bom našteval, včasih pripeljejo v probleme, vendar se vedno najde pot k rešitvi. Mislim pa, da je za kraj največja promocija prav "mladinska" igra, ki ima po okoliških krajih velik ugled. Doma pa kot, da bi se včasih tega ne zavedali.

Če se vrnem nazaj, kjer sem zapisal, da pol leta preživimo na odru, pol leta se moramo odrekati marsikateri stvari v kateri mlad človek išče ideale. Moram omeniti, da vaje trajajo določen čas, potem pa si vsak po svoje ali v skupini nadaljuje svoj večer. Po koncu vaj nimamo več "režiserja", ki bi nas usmerjal. Zato včasih res nastanejo težave, ki pa jih vedno vsak sam naredi. Na samih vajah pa se v 20-tih letih, mislim, ni naredilo nič tako slabega, da bi bilo sploh omembe vredno, le to, da leto za letom prihajajo na oder dramska dela.

Upam, da vam je igra bila všeč in da bomo še naprej nosili naše ime po Sloveniji in ljudi razveseljevali z našimi nastopi. Zopet bomo morali iskati nove igralce, nove ljudi. Težave pa bodo še vedno ostale.

PRISPEVKI OTROK POŠ VRH

MOJA LJUBKA MUCA PIKICA

(Marko Šraj, 1. razred)

Doma imam mucu. Ime ji je Pikica. Njen kožušček je črn, le pod vratom ima belo liso. Zelo rada ima mleko in kruh. Kadar je v kuhinji veselo skače. Imam jo zelo rad in se z njo igram.

ZIMSKI DOGODKI

(Sandi Jelovčan, 1. razred)

Nekoč sem delal snežnega moža. Na pomoč sem poklical sestro, ki mi je pomagala narediti snežnega moža. Bil je velik in bel, na glavi je imel velik lonec, imel je nasmejan obraz in lepe oči. Gledal je v mojo sobo. Ponoči ga je podrl veter. Zjutraj, ko sva se zbudila in pogledala skozi okno, sneženega moža ni bilo nikjer več. Bila sva žalostna, premišljevala sva in premišljevala, potem pa sva se domislila. Naredila sva novega snežnega moža.

ŠPORTNI DAN

(Petra Jesenko, 1. razred)

U petek smo v šolo prinesli smuči in sanke. Počakali smo Francija, da nas je odpeljal v Route. Tam so bili otroci že na snegu. Tudi mi smo se preobuli in se jim pridružili. Celo dopoldne smo drveli gor in dol. Bilo je lepo, tako smo se veseli vrnili domov.

ŠPELA

(Alenka Buh, 1. razred)

Hop, hop, hop,
Špela skače na okrog.
Prav lepe sive očke ima,
zato jo mama rada ima.

JURI MURI (OBNOVA)

(Alenka Buh, 1. razred)

Juri Muri je nekoč odšel v Afriko. Bil je zelo umazan. Prišel je k živalim in noj mu je razkazal celo Afriko. Juri je razjezil krokodila, zato so ga živali napodile v črnsko vas. Črnci so ga umili in Juri je odšel domov.

KROMPIR

(Anita Oblak, 2. razred)

Najbolj uporaben poljski sadež je gotovo krompir. Najlepše in zdrave krompirčke posadimo pomladi. V poletju se ti majhni krompirčki debelijo. Konec najlepšega letnega časa pa zeleni listi porumenijo in krompir je že dozorel. Ko krompir izkopljemo, ga spravimo v klet.

OTROK

(Gašper Jesenko, 2. razred)

Ko se otrok rodi, začne živeti. Zna se jokati. Hoditi

začne, ko je star približno eno leto. Starša morata paziti nanj. Kadar kaj smešnega naredi, se mu moramo smejati. Otrok že zelo zgodaj začne misliti. Ko malo odraste, ga učimo risati.

SMUČANJE

(Gašper Jesenko, 2. razred)

Letos je zima prinesla veliko snega, za nas otroke pa veliko veselja. Na Anžonovem griču je bil organiziran smučarski tečaj, ki je trajal pet popoldnevov. Bilo je veliko mojih vrstnikov.

Učitelj Brane me je naučil plužno zavijati, potem so postavili palice in spustil sem se na svoj prvi slalom. Po nekaj zavojih pa sem šel preveč na kol in znašel sem se na tleh s prekrižanimi smučmi. Vozili smo se tudi z vlečnico. Zadnji dan pa smo imeli tekmovanje. Vozil sem na vso moč, kot Tomba, zasedel pa sem nehvaležno četrto mesto. To so bile moje prve smučarske izkušnje.

O SNEŽAKU

(Anita Oblak, 2. razred)

Nekega mrzlega zimskega dne je zapadlo veliko snega. Vsi veseli smo se domenili, da bomo naredili snežnega moža. Oblikovali smo velike kepe snega in jih postavili eno vrh druge. V najmanjšo smo zabodli korenje za nos, vtaknili dva kamenčka za oči, na njo

pa smo poveznili velik počen lonec. Snežaku smo v roke dali še metlo. Zdel se nam je lep in prikupen, zato smo ga imeli radi. Naslednji dan je posijalo toplo sonce in naš snežak se je pričel topiti. Vedno manj ga je bilo. Na koncu sta ostala samo še lonec in metla.

Bili smo žalostni, ker ni bilo več snežaka, da bi nas razveseljeval, vendar je znova zapadel sneg in znova smo naredili še lepšega snežnega moža.

O STRAŠILU, KI JE PRODAJALO ZELJE

(Primož Novak, 2. razred)

Nekoč je živelo strašilo, ki je prodajalo zelje. Nekega dne se je strašilo napotilo na tržnico in ta dan ni prodalo niti vehe. Odločilo se je, da ne bo več prodajalo zelja, da bo rajši strašilo ljudi, ki niso nič kupili. Od takrat se še danes prebuja vsako noč točno ob polnoči in straši ljudi.

IMELI SMO KARAOKE

(Mateja Mivšek, 3. razred)

Že nekaj mesecev prej smo se v šoli pričeli pripravljati na KARAOKE. Odločili smo se, da bomo sodelovali prav vsi učenci. Teško smo čakali na prireditev. Ko je le nastopil težko pričakovani dvaindvajseti december, smo bili že vsi pripravljeni na večerni nastop.

Dve uri pred pričetkom, smo se učenci že zbrali v šoli. Kmalu sta

prišla še učitelj in učiteljica ter glasbenika Peter Jesenko in Rado Kogovšek. Učitelja sta bila organizatorja, Peter je igral na harmoniko, Rado pa na kitaro. Nato smo začeli še z zadnjimi vajami. Ko je bila ura pol sedmih, so se začeli zbirati obiskovalci.

Čez pol ure so se KARAOKE pričele. Prireditvev je vodil učitelj. Pesmi so se zvrstile ena za drugo. Vsi učenci smo dokaj dobro zapeli. Nato je prišlo na vrsto glasovanje. V tem času so učitelj, Rado in Peter zapeli in zaigrali nekaj narodnih pesmi. Na oder so povabili tudi Majo Kogovšek, ki je zmagala na pravih KARAOKAH v Žireh. Zapela je dve pesmi. Po končanem glasovanju je učiteljica razglasila tri najboljše pevce. Tretje mesto je zasedel Lovrenc Treven, drugo mesto Bojan Eniko, prvo mesto pa Marko Šraj. Za nagrado so dobili darila, vendar smo bili obdarovani tudi ostali nastopajoči otroci.

Po prireditvi je učiteljica obiskovalce postregla s priboljški. Nato smo vsi veseli odšli domov, saj so se bližali prazniki.

SVEČA (opis slike)

(Vesna Kogovšek, 3. razred)

Prišel je Božič. Postavili so me na praznično mizo in me prižgali. Vosek mi je tekel po licih in celem obrazu. Vedno bolj sem se topila in se začela prijemat za mizo. Ustrašila sem se, da bom postala čisto majhna. Tudi domači so se ustrašili in me ugasili. Oddahnala sem si in si mislila: "Kakšno srečo imam". Ampak nisem bila dolgo srečna, ker so me vrgli v smeti in kupili novo svečo.

KLEKLJARSKI TEČAJ

(Neža Jelovčan, 3. razred)

Letos smo imeli Na Vrhu prvič klekljarski tečaj. Vodila ga je gospa Marica Albreht iz Žirov. Tečaj je trajal trideset ur in sicer vsako sredo po tri ure. Prijavljenih je bilo osemnajst žensk in štiri učenke. Učile smo se enostavne, navadne čipke, sčasoma pa vedno bolj zahtevne. Vzorce za izdelavo čipk smo lahko same izbrale pri gospe Marici. Naša najboljša klekljarica je bila Marta Gabrovšek. Tudi jaz, ki nisem še nič znala, sem se na tečaju mnogo naučila.

Zadni dan tečaja je bil v četrtek petindvajsetega januarja. Takrat smo malo manj klekljale, ker smo imele zabavo. Želim si, da bi še kdaj organizirali takšen tečaj.

HRČEK GABI

(Klara Treven, 3. razred)

Nekoč, ko smo šli na obisk k teti, nam je podarila hrčka. Ime mu je Gabi. Po telesu je ves bel, le oči ima rdeče. Imamo ga v stanovanju, v majhni kletki. Najraje se hrani z jabolčnimi olupki, z zeljnimi storži in solato. Pije navadno vodo.

Zvečer, ko gremo spat, se igra z velikim kolesom, ki ga ima v kletki. Imam ga zelo rada.

ŠPORTNI DAN

(Tomaž Alič, 4. razred)

V petek, devetnajstega januarja smo imeli športni dan. Šli smo smučat v Rovte. Vstal sem ob pol sedmih, se oblekel, vzel smučiči in šel čakati kombi. Ta nas je odpeljal k šoli. Nato nas je mini avtobus vse skupaj odpeljal v Rovte.

Vse smuči in sani smo zložili ven. Pobrali smo vsak svojo opremo in odšli k smučišču. Najprej sem se smučal le do sredine proge, nato pa sem se začel spuščati z vrha. Okoli desetih smo imeli malico. Po malici sem si od sošolca sposodil sani in se še nekaj časa sankal.

Ura je hitro tekla in bližal se je čas poldneva, ko smo se morali odpraviti domov. Zame je bil to eden lepših športnih dnevor, čeprav so me drugi dan bolele noge.

PREIZKUS PLAVANJA

(Lovrenc Treven, 4. razred)

Nekega dne je učiteljica povedala, da gremo učenci iz četrtega razreda na preizkus plavanja. To je bilo v četrtek, kmalu po novoletnih počitnicah. Vstati sem moral že ob pol šestih. Hitro sem se umil, oblekel in pojedel. Na postaji sem moral biti ob pol sedmih. Kmalu je pripeljal kombi. In jaz sem vstopil. Odpeljali smo se v Rovte, kjer smo se pridružili tamkajšnjim učencem. Skupaj smo se odpeljali v Logatec, kjer so se nam pridružili še logaški četrtošolci. Vsi skupaj smo nadaljevali pot proti Lipici.

Vozili smo se kar dve uri. Končno se je avtobus ustavil na neki postaji. Iztopili smo in se zbrali okrog učiteljev, ki so nam dali navodila. Nato smo šli v garderobo, kjer smo se preoblekli v kopalke in šli k bazenu. Neki učitelj je poklical vse tiste, ki mislijo, da znajo plavati. Med njimi sem bil tudi jaz. Kmalu sem prišel na vrsto. Zaplaval sem čez bazen, kjer so bile stopnice. Na koncu so razglasili, v katere skupine spadamo. Jaz sem se uvrstil med polplavalce.

Ob enajstih smo se odpravili nazaj proti domu. Bil je zanimiv dan, čeprav sem bil utrujen.

POLŽ

(Dušan Žakelj, 4. razred)

Polža ustavi policaj.

Polž se čudi,

da je kaj.

Saj hitrosti ne pozna

in po znakih se ravna.

Mož postave pa prevzetno

hoče izgledati pametno.

Polž se glasno zasmeji :

“ Meni treba tega ni. “

ZIMA

(Tomaž Alič, 4. razred)

Ko zunaj snežec pada,

v hiši Marko kocke sklada.

Na Miklavževo noč,

je Marko molil za njegovo pomoč,

da bi odgnal parkeljce proč.

Po Miklavževi noči nastopi zima,
dolga, ostra in lepa.

Pesem pa se na koncu zapre
v svoje tihceno skrivališče.

A Marko vstane

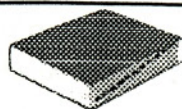
in jo neutrudno poišče.

Kot kresnico jo dene v dlan.

Naj sveti, če je prava

in skozi noč bogve kam,

k vam morebiti odtava.

Žgodovinske drobtine (4.del)

Leto 1906 / nadaljevanje

Navadno o pustnih dneh ljudje jako nore po mestih in vaseh, pri nas pa vendar hvala Bogu so glede tega ljudje pametni. Na pustno nedeljo je bilo vsled kn. škofovega dovoljenja presveto Rešnje Telo izpostavljeno od 10h do 5h popoldne. Ljudje namesto, da bi posnemali norce, so raje v cerkvi molili; ves čas je bila polna cerkev. Ta dan se je v naši cerkvi upeljala molitev glasna iz **Večne molitve**. Sicer je bilo poprej tudi vsako prvo nedeljo vsacega mesca izpostavljeno presv. Rešnje Telo, a je duhovnik le sam molil na prižnici glasno iz Večne molitve. Tedaj je bilo ljudem v cerkvi nekako dolgočasno. A sedaj se vrste v teh molitvah glasno duhovnik in ljudje. Spečalo se je za enkrat 48 Večnih molitev. Vendar se ljudje še vedno oglašajo, da bi kupili Večno molitev. Pred praznikom sv. Jožefa opravljala se je pri oltarju sv. Jožefa tridnevnic; ljudje so se je radi udeleževali. Dekleta izven Marijine Družbe so kupile jako lep venec za ta altar in tudi altar Sv. treh Kraljev so okrasile z venci. Na praznik Marijinega Oznanenja popoldne so romala naša dekleta **Marijine družbe** na bližnjo Božjo pot v Smrečje, kjer je bil slovesni shod za Marijine družbe iz Št. Jošta, Podlipse in Vrha. Govoril je Vrhovski duhovnik. Za geslo si je vzel "Sin, hčer, daj mi svoje srce", ter jih vzbujal, da naj vnovič ponove posvečenje in se darujejo Mariji. Božji grob je bil pri oltarju sv. Jožefa jako okusno napravljen. Ljudje so se zadnji dni velikega tedna množično udeleževali sv. obredov.

Za velikonočno procesijo sta se napravila dva majhna banderca. Staneta 139 gl. Naročena pri g Hofbauer. Na enem bandercu je podoba sv. Jožefa, na drugem Rožnivenška Marija. Za velikonočne praznike je g. Kregar v Ljubljani prenovil monštranco, dva keliha, čolnicek, kadilnico in križ za veliki altar. Tudi se je napravila zavesa pri žagradnem zvoncu. Velikonočna nedelja je bila krasna in v jutru lepa procesija. Iz zvonika so visele tri nove po 7 metrov dolge zastave (slovenska, papeževa in vrhovska).

Na belo nedeljo je bil velik shod. Ob 6. in 10. služba Božja. Prihiteli so iz sosednih far ljudje in darovali sv. trem Kraljem 83 gl. Popoldne je bilo jako viharno vreme. Toča, grom, treskanje in ob 4h je treščilo v Rovtarski fari v Speharjevo hišo, ki je pogorela. Drugo nedeljo po veliki noči je bil popoldne 5. navadni shod Marijine družbe. Zjutraj med šesto sv. mašo skupno sv. obhajilo, popoldne po navadni službi Božji pa govor in pete litanije Matere Božje. Dekleta so jako marljiva in so pri velikonočni procesiji svetila pred presv. Rešnjim Telesom.

Mesca majnika smo imeli šmarnično pobožnost. Prvi dan se je bolj slovesno obhajal, bila je slovesna peta sv. maša pri oltarju Matere Božje. Altar Marijin je bil cel mesec lepšo ozaljšan, h okrasju so pripomogle Marijine hčerke. Ljudje so se šmarnic udeleževali pičlo, le ob nedeljah in zadnjih dneh maja je bila udeležba povoljna. Slovesen sklep je bil še le 3. junija na Binkoštni praznik.

Grob na Vrhu umrlega prvega Vrhovskega gospoda župnika Jožefa Švinger je bil do letos popolnoma zapuščen. Nekateri ljudje so že pozabili, kje gospod leži. Mesca junija smo pa grob lepo napravili, zasadili okrog lepih cvetic. Ob gotovem času napravimo tudi okoli groba železno ogrado in postavimo spominek, ki je sedaj uzidan na novem pokopališču.

Cel mesec junij smo v Hlevnem Vrhu častili presveto Jezusovo Srce. Na velikem oltarju je bila izpostavljena lepa podoba Jezusovega Srca in cel altar je bil ozaljšan. Ob nedeljah in praznikih so se slovesnosti udeleževali tudi Rovtarji. Slavilo se je presveto Jezusovo Srce s sv. mašo, z govori in petimi litanijami. Na binkoštni ponedeljek je bil 6. navadni shod M. Družbe, zjutraj je bilo mesečno sv. obhajilo. Dekleta so se udeleževale pobožnosti Jezusovega Srca. 17. junija v nedeljo imeli osmino praznika presvetega Rešnjega Telesa, bila kaj lepa procesija s presvetim R. Telesom. Prihitele so poslaviti ta dan učenke iz žirovske čipkarske šole s svojo gospodično učiteljico. Evangeljski altarji so bili prvi na Brencetovem travniku, drugi pred cerkvijo, tretji pri Petrcu, četrti pri cerkvi. Popoldne so

imele čipkarke malo predstavo na čast Matere Božje. Na dan sv. Vida smo Vrhovci šli na božjo pot v Lučine, kjer se ta dan časti sv. Vid s slovesno Božjo službo in prelepo procesijo. Od 21. do 24. junija je bila v župni cerkvi slovesna tridnevna na čast Jezusovemu Srcu. Pred praznikom Jezusovega Srca je gorelo po naših gričih lepo število kresov. 12. julija na dan sv. Mohorja so se župljani v obilnem številu zbrali pri sv. maši in so molili posebno za letošnje novomašnike, da bi bili dobri in zvesti pastirji Jezusovih ovčic. Praznik sv. Ane smo slovesno praznovali na Ledinici tik Žirov, kjer je imel vrhovski duhovnik slovesno mašo s pridigo.

Šestega avgusta imajo Vrhovci svoj zaobljubljeni praznik, ker jim je pred leti na ta dan šestkrat pobila toča. Praznovali smo kot nedeljo. Ob 10. služba Božja in popoldne pete litanije Matere Božje. 15. avgusta je bil 8. shod Marijine Družbe ob 3h v Smrečju, kjer se časti Marija v nebo vzeta. Cel mesec september smo delali razne priprave za posvečenje farne cerkve. Mesca avgusta so zidarji temeljito popravili cerkev od zunaj in zvonik. Popravila se je tudi cerkvena ura. Znotraj so cerkev pobelili. Mesca septembra so zidarji uložili nov marmor - mozaik tlak pred velikim altarjem. Stane čez 400 kron. Janez Kavčič iz Hlevnega Vrha po domače "Treven" je naročil pri Vodniku v Ljubljani novo altarno menzo, ki stane 200 kron. Dekleta so začela delati cvetice in pletla vence. Fantje so pa prosili jelk za mlaje.

Na mali Šmaren je bil velik shod na Vrhu. Do 8 in 9 ur daleč so priromali ljudje. Darovali so razni romarji za cerkev ta dan 120 gl (240 kron). Ljudjem - tujcem se je popravljena cerkev jako lepa zdela. Hvalili so zelo delo zidarjev in obnavljanje cerkve.

Deveti shod naše Marijine družbe se je vršil 3. septembra na Dobrovi, kamor so se ta dan zbrale vse Marijine družbe dekanije Vrhlike. Do 800 deklet je bilo obhajanih. Shod se je vršil v cerkvi ob 10. zjutraj. Navdušenje M. družbe je bilo veliko.

POSVEČENJE ŽUPNE CERKVE na Vrhu in posvečenje altarja Sv. Treh Kraljev

30. dan mesca septembra ostane v spominu vsakemu Vrhovcu. Predpraznik

(29. septembra) se je že slovesno praznoval. Cela fara je imela ta dan zapovedan post. Popoldne ob 3. so došli prevzvišeni gospod knezoškof iz Ljubljane. Do Smrečja smo jim nekateri šli naproti. Prevzvišeni g. knezoškof so se pripeljali v spremstvu gg. dvornega kaplana Karola Čerin in dveh Jezuitov Kunstelj-na in Pristov-a. Ogledali so lepo Smreško cerkev, ki je bila nenavadno lepo okrašena. Cerkovnik Leskovec jim je pokazal vse cerkvene posode. Nato so odšli na Vrh. Pri Petrčevem znamenju so knezoškofa čakali šolarji in dekleta Marijine družbe z neblagoslovljeno zastavo, katero je naredila okusno Ana Hofbauer v Ljubljani za 115 gl (230 kron). Na eni strani je Rožnivenska Marija, na drugi sv. Alojzij. Jako lep in primeren je bil napis na slavoloku: Dekleta tukaj zbrana - Vam - Prevzvišeni - Pristrčno udana Veselje njim to dodelite - da zastavo njihovo blagoslovite. Sploh je bilo slavolokov z napisi šest. Pred cerkvijo je bil napis latinski, ki je podal letnico 1906. Prevzvišenega je nagovorila sestra Marija Mlinar iz Marijine družbe in tudi ena učenka jih je pozdravila v imenu šolarjev. Pri sprejemu se je zbralo do 100 drugih ljudi. Po blagoslovu je bilo kratko izpraševanje iz krščanskega nauka v šoli.

Svetinje za altarno ploščo smo postavili v zakristiji, kjer so ljudje celo noč premolili. Na velikih vratih je bil nabit red, v katerem naj čujejo in molijo pred svetinjami. Na večer posvečenja smo žgali bengaličen ogenj in spuščali rakete. Cerkev je bila znotraj okrašena na stropu in stenah z mnogoterimi venci, zunaj pa so stali mlaji in mlajčki okrog in okrog cerkve. Dekleta so spletele venec dolg 30 metrov, ki je visel iz zvonikovih lin. Nad velikimi vrati je bil dva metra visok križ in ravno tako visoka palica škofova in mitra.

V nedeljo 30. septembra na dan sv. Hijeronima se je pričelo ob 8. uri. Med svetim opraviлом zunaj cerkve se je zbralo ljudi do 2000 iz bližnjih in daljnih krajev in tudi duhovnikov iz bližnjih far jih je prihitelo 10. Ob 10. uri so jeli g. knezoškof posvečevati veliki altar in maziliti na 12 krajih cerkev. Ljudje so bili navzoči v cerkvi pri tem najsvetejšem opraviłu. Nato smo deli na posvečena mesta križe in svečnike, ki jih je napravil Kregar v Ljubljani. Malo pred 12. uro je bilo posvečenje in sv. maša končana.

Med obedom se je Prevzvišenemu lepo zahvalil domači duhovnik za prijaznost, da so blagovolili priti na ta strmi Vrh cerkev posvetit. Po dovršeni sv. maši so knezoškof

blagoslovili Marijino zastavo in imeli izpred altarja nagovor na dekleta. Vnemali so jih k čednostnem življenju po vzoru preblazene Device Marije. Sprejeli so tudi osem novink v Marijino družbo. Bog daj, da bi bila novoposvečena cerkev vedno prijazno bivališče za dekleta Marijine družbe, zlasti ob nedeljah, praznikih in prvih sobotah vsakega mesca.

Prevzvišeni so po petih litanijah ob 3. popoldne zopet odšli na Vrhniko. Poprej so pa še mnogoštevilno ljudstvo zbrano pred cerkvijo blagoslovili. Ljudstvo je svojega višjega pastirja ohranilo v blagem spominu in vsakdo je te misli, da tako prijaznega in ljudomilega škofa še ni bilo v Ljubljani.

Prvi misijon na Vrhu od 1. do 7. oktobra 1906

Misijon je prekorišten za vsako faro, zlasti pa za faro, kjer se še ni nikdar obhajal. Na Vrhu pa še ni bilo nikdar misijona. Res se je g. Jožef Gregorič že pred leti resno bavil z mislijo napraviti osem dnevni misijon na Vrhu, a je poprej odšel iz Vrha, predno je misel na misijon vdejavil. Leta 1906 pa so Vrhovci sami zaželeli sv. misijona ob priliki posvečenja župne cerkve. Obhajal se je misijon takoj po posvečenju cerkve od 1. do 7. oktobra. Vodila sta ga p. Kunstelj in p. Pristav iz Jezusove družbe. Ljudje, domači in tuji, so se pridno udeleževali, saj je bilo pa tudi za to primerno vreme. Ob 6. in 10. je bila vsaki dan slovesna služba Božja. Navadno pa je bilo v teh dneh vsaki dan po pet do šest sv. maš, ker so tudi bližni duhovniki ob misijonu prihajali na Vrh. Govori so bili vsaki dan trije, ob 6., 10. in ob 3. popoldne. Vsakokrat je bila cerkev polna poslušalcev. Vsak bi bil najraje le v cerkvi - le težko se je odločil ta ali oni, da je bil doma za varha. Zvečer ob osmi je bilo pel prvič misijonski zvon in vabil grešnike h pokori. Prav vsi domači ljudje so prejeli sv. zakramente in mnogo je bilo spovedanih in obhajanih iz tujih far. Obhajancev je bilo do 1500.

Slovesen sklep je bil na rožnivenko nedeljo 7. oktobra popoldne po procesiji z misijonskim križem. Drugi dan sta gg. misijonarja obhajala tudi vse bolnike. Misijonski križ je naredil domačin Franc Tratnik, korpus pa Ferdinand Demetz v Groednu. Križ stane 8 kron, Jezus pa 80

kron. Klečavnik je naredil Janez Logar iz Rovt za 10 kron. Lampa, ki visi ob strani križa je delo Kregarjeva in stane 9 kron.

Daj gospod Bog, da prvi misijon trajno koristi vsej fari in posameznikom. GG. misijonarja sta odšla osmega oktobra na Podlipo, od tod na Vrhniko in v Ljubljano.

ČEŠČENJE MATERE BOŽJE devet dni pred Božičem po hišah

Zanimivo po Notranjskem je devet-dnevnic pred Božičem po hišah. Ljudje skupno od devetih hiš kupijo Marijin kip, navadno Lurško Marijo. 15. decembra zvečer jo prineso v prvo hišo, kjer molijo razne molitve in pojo Marijine pesmi. Nato denejo Marijo v jako lep oltarček - v nekak tron. Okoli oltarčka in v oltarčku gori nebroj lučic in sveč. Vsi zbrani pokleknejo in prižgo vsak svojo svečo in molijo rožni venec in pojo litanije Matere Božje. Marija ostane v tronu do drugega večera v tisti hiši. Drugi večer se zbero ljudje, pomolijo nekaj molitev, "vzdignejo" Marijo in jo v procesiji neso v drugo hišo. To prenašanje Marije se vrši ob mraku in zato imajo navzoči prižgane sveče in svetilke.

Ko pridejo do hiše so vežna vrata zaprta. Tedaj trkajo in prosijo prenočišča za Marijo, ki je nekako na potu do Betlehema. Vrata se odpro in domači tiste hiše pozdravijo Marijo in neso v tron, ki je lepo napravljen kot v prvi hiši. Navzoči molijo rožni venec in pojo litanije M. Božje. Tako "prenoči" devet hiš Marijo do sv. večera. Na sv. večer je v zadnji hiši pozno sklep te lepe pobožnosti, pri kateri še enkrat navdušeno pojo Mariji v čast in potem gredo k polnočnici. Tako češčenje Marije je tudi v naši fari. O, da bi Marija blagoslovila njene častilce in njim od svojega Sina Jezusa sprosil stanovitnosti v dobrem na tem svetu, na onem svetu naj jim pa izprosi večno zveličanje.

Janez RAZTRESEN novomašnik leta 1919

V pričakovanju velikega dogodka - nove maše v naši župniji - je tukaj objavljen prepis zapisa o zadnji novi maši iz župnijske kronike in prepis iz knjige Palme mučeništva, ki poroča o mučeniški smrti g. Janeza Rztresen med vojno.

Nova maša na Vrhu (Spominska knjiga, g. Janez Miklavčič, 1919)

Devetdeset let ni bilo že nove maše na Vrhu. Ljudje ne marajo pošiljati otrok v šolo. Leta 1906 je vendarle šel Janez Raztresen, mežnarjev s Hlevnega Vrha v šolo v Loko, kjer je bil pri nunski cerkvi ministrant in je ondi pri nunah dobival hrano. Na stanovanju je bil pri "peku za cerkvijo". Čez dve leti nato je bil sprejet brezplačno v knezoškofov zavod sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano, kjer je l. 1916 dokončal gimnazijske študije in še isto leto jeseni vstopil v bogoslovno semenišče v Ljubljani.

Letos 6. julija je bil po končanem tretjem letu posvečen v mašnika. Še isti dan je prišel iz Ljubljane domov. Prvi sprejem je bil na meji naše župnije v Smrečju, kjer se je k novomašniškemu blagoslovu zbralo mnogo faranov naših in župnije Št. Joške. Doma so ga pri "petrčevem" znamenju čakali šolski otroci, Marijina družba in drugi. Pozdravila sta ga dve šolarici, nakar je bila procesija v cerkev, kjer so bile pete litanije Srca Jezusovega. 13. julija v nedeljo, se je zbralo 10 duhovnikov, 10 bogoslovcev in preko 100 svatov, da ga prvokrat spremijo pred altar Božji. Govoril je prekrasno g. Rajčević, župnik iz Lučin, dijakon je bil g. Nagode iz Št. Jošta, subdijakon g. Šmit iz Podlipe. Arhidijakon je bil g. svetnik Čerin, špiritual iz Loke. Bogoslovci so večinoma vsi peli na koru. Orgljal in petje je vodil g. bogoslovec Puš iz Št. Vida pri Zatični. Lepo se je zvršila vsa slovesnost in ljudi se je zbralo veliko. Gospod Raztresen bo obiskoval še eno leto bogoslovje.

Janez RAZTRESEN, župnik na Suhorju pri Metliki (*Palme mučeništva, Mohorjeva družba Celje 1994 / Strani 85-87*)

Rodil se je 27. marca 1895 v Šentjoštu nad Horjulom in se je s starši kmalu preselil na Hlevni Vrh k Sv. Trem Kraljem nad Rovtami. Po gimnazijskih študijih v Škofovih zavodih je stopil v ljubljansko bogoslovno semenišče in 6. julija 1919 prejel mašniško posvečenje. Nato je bil imenovan za kaplana na Koroški Beli, zatem v Dobrniču in nato še na Krki na Dolenjskem. Že kot kaplan se je izkazal kot vnet in delaven duhovnik. Znašel se je v delavskem, pozneje pa tudi v kmečkem okolju, iz

katerega je izšel. Zavedal se je odgovornosti svojega poklica in ta zahteva, da se ne dobrikaš ljudem, ampak jim govoriš resnico. Ni poznal zahrbtnosti, nevoščljivosti, pa tudi ne popustljivosti, če je bilo treba. Zaradi veselega in prijaznega značaja je bil priljubljen pri mladini. Znan je bil po gostoljubnosti. Leta 1930 se je odločil, da prevzame na škofovo ponudbo suhorsko župnijo pri Metliki. Tam je v zadnjem desetletju pred drugo svetovno vojno požrtvovalno deloval kot župnik.

Ko se je bo začetku komunistične revolucije med okupacijo zaganjal vihar tudi v njegovo župnijo, ni molčal. Slišal je, da so začele padati prve žrtve. Dejal je prijateljem: "Ljudje bodo tedaj popolnoma spregledali, kadar bodo začele padati duhovniške žrtve. Šele tedaj bodo videli, da gre Osvobodilni fronti v resnici samo za komunistično diktaturo ter za versko preganjanje. V polni zavesti, da lahko pade tudi on, se je Bogu izročil kot žrtev. Ni padel prvi, pred njim je padlo že več duhovnikov, toda njegova smrt je mnogim res odprla oči.

Prišli so ponj 21. julija 1942. Bil je ravno pri kosilu. "Kar pusti, saj boš prišel nazaj," so rekli. Z njimi je odšel v bližnjo vas Hrast in naprej. Marsikaj se je govorilo o njegovem mučenju. Neki partizan se je po vojni, kadar je bil ves vinjen, hvalil kako je delal s suhorski župnikom. Raztresenov gimnazijski sošolec dr. Ludvik Puš, se ga je v ZDA spomnil s spominskim člankom. V njem pravi, da so ga "krvoloki slekli, privezali in mu z nožem na živem telesu rezali jermene s kože. Mučili so ga dokler ni v neznosnih bolečinah izdihnil.

Nekdo je spesnil v župnikov spomin pesem, ki med drugim pravi :

*Župnik Janko, kam odšel si, kje si ?
Govore, da si ubit.
Mučila de te je bratska roka,
da za tabo mnogo revnih joka,
da ugasnil si kot sonca svit ...*

*Res je, svečenik si bil,
v daljo misel žlahtna je hitela,
bližnjemu o večnem Soncu pela,
tihu venec dobrih del si vil*

Umorili naj bi ga 22. julija 1942. Semeniška kongregacijska kronika ima zapisano, da "so ga ustrelili sredi noči".

"ZAPEČATENA" IGRA

*(Napisal: Franc Treven, Račeva,
04.01.1996)*

Mogoče vam naslov zveni malce čudno, pa vendar je vsa tragika tega sestavka prav v smislu naslova.

Spričo dejstva, da je prav na Silvestrovo leta 1995 minilo 50 let - od prve, po vojni naštudirane in nikoli uprizorjene igre na Vrhu - je prav, da ne tone dogodek v popolno pozabo.

Z željo, da bi se tradicija igranja ohranila tudi po vojni (pred vojno so namreč na Vrhu imeli že svoj prosvetni dom) smo se odločili, da za Silvestrovo 1945 uprizorimo igro "Svadba dveh bratov". Ker pa takrat pač ni bilo možnosti, da bi šel kar v Ljubljano na "Prosveto" in prinesel cel "naročaj" tekstov, smo stvar dobili v koledarju Mohorjeve družbe.

Ker je igra zahtevala kar precej igralcev (preko 15), je bila prva težava kje se učiti, oz. kje imeti vaje. Ker so bili igralci iz vseh vasi v fari je bila kot središče vsekakor zdaj že žal "pokojna" mežnarija. Da se je na vaje hodilo le in samo peš je bilo samo po sebi umevno.

Poleg tega, da ni bilo takorekoč nobenega "režiserja", ki bi se vsaj malo spoznal na stvar, je bila težava tudi v tem, da ni bilo moških igralcev, tako da so dokaj resne vloge igrali 16 do 17 letni fantiči. Treba je omeniti, da smo se učili s tako vnemo, da ni nobeden kaj resno razmišljal, kje bi sploh igro uprizorili. Šele zadnjih 14 dni pred Silvestrovim je bila to glavna skrb. Razumeti je treba, da takrat pač ni bilo dvorane, kmečka "hiša" bi bila premajhna, pod kozolcem ali na "štali" pa zaradi zime ni bilo primerno. Iz zagate nas

je rešila domača gostilničarka in nam odstopila gostilniško sobo levo od vhoda. Del te sobe je bil odrček, ki je predstavljal sobo s svatovsko mizo. Vse je seveda bilo zelo skromno in utesnjeno, a bi za takratne razmere popolnoma zadostovalo ČEI!?

V zvezi s tem "če" naj povem, da se ne spomnim v čigavem imenu naj bi ta igra bila; mogoče pod okriljem GD. Tudi ne vem ali je kdo naredil kakšno prošnjo ali prijavo na takratno "Prosveto". Kakorkoli že, dejstvo namreč je, da je v Rovtah takrat obstajal nekakšen "Ljudsko Izobraževalni Svet - LIS".

In prav temu LIS-u se je zdelo tako izpod časti, ker ga baje ni nobeden prosil za dovoljenje, da sta prišla dva člana LIS-a in miličnik ter zapečatila našo "dvorano" - eno uro pred pričetkom predstave t.j. ob 19. uri zvečer na Silvestrovo 1945 leta.

Razumljivo je, da je bil to pravi šok za vse skupaj in da ne bi nastala prava blamaža, smo poslali na vse dohodne poti nekoga, da je zavračal že prihajajoče gledalce.

Da bi igralci in ostalo osebje spričo tolikšne požrtvovalnosti pa le nekaj imelo od tega, smo "popokali" dobrote, ki so bile pripravljene za svatovsko mizo na odru in odšli v mežnarijo, kjer smo veselo in v miru dočakali Novo Leto 1946.

KARAOKE V ŽIREH

(Napisala: Maja Kogovšek, Hlevni Vrh)

Pred nekaj leti se je na televizijskem sporedu pojavila priljubljena glasbena oddaja KARAOKE. Uredniki z glavno voditeljico oddaje Dejo Mušič obiskujejo kraje po Sloveniji in

prirejajo KARAOKE. Na začetku septembra 1995 sem na televiziji zasledila, da bodo Karaoke tudi v Žireh. Ati me je že večkrat pripravljaj do tega, da bi se prijavila, a nikoli nisem zbrala dovolj poguma. Zavedala sem se, da sem pred težko odločitvijo. Naj se prijavim na KARAOKE ali ne? Vedela sem, da lahko zamudim priložnost. Odločila sem se, da za nasvet vprašam prijateljico Vesno. Vesna se je takoj navdušila za novico in rekla, da če se prijavim jaz, se bo tudi ona. Odločitev je bila hitra. V Anteni sva dobili prijavnici, ju izpolnili in poslali na zahtevani naslov.

Kar prehitro je prišel torek, ko je bilo treba iti na avdicijo. V avli žirovske kinodvorane smo dobili seznam pesmi, katere naj bi peli na avdiciji. Na svojo žalost sem opazila, da je malo pesmi, ki bi jih dobro znala. Vsceno sem se odločila za pesem TRALALI, TRALALA ansambla Agropop. Tudi Vesna se je odločila za to pesem. Izpolnili sva prijavnici in ju oddali ženski, ki jih je pobirala. K sreči je bila najina pesem druga na vrsti, tako da je trema kaj hitro izginila.

Zapeli sva kar dobro in obe bili sprejeti, da bova lahko peli na Karaokah. Dobili sva vstopnici zastonj. Bila sem srečna in veselila sem se svojega in Vesninega uspeha. Ko naju je ati prišel iskat, sva mu kar se da hitro povedali čudovito novico. Seveda nama ni verjel, ko pa sva mu pokazali vstopnici, nama je šele verjel in bil seveda zelo vesel.

Ves teden me je skrbelo kako se bom odrezala, saj se je sobota 23. septembra 1995 hitro približevala. Napočila je težko pričakovana sobota. Na parkirišču pred tovarno Alpina v Žireh je bilo zbrano že kar nekaj

ljudi, ki so prav tako kot jaz težko čakali na začetek. Deja Mušič, nas je pevce razdelila v dve skupini, ker so tudi snemali dve oddaji. Z Vesno sva se odločili, da bova peli v prvi. Snemanje se je pričelo in trema se je stopnjevala. Na vrsto je prišel trenutek, ko je Deja napovedala "mojo" pesem in s tresočimi nogami sem stopila na oder. Komaj sem začela prepevati, že me je vsa trema minila. Dobro sem odpela pesem in kar oddahnila sem si. Prva oddaja se je bližala koncu in Deja je na oder poklicala vse tri finalistke.

Poleg imen dveh punc sem zaslišala tudi svoje. Noge so se mi močno zašibile in kar verjeti nisem mogla ušesom. Ko sem stala na odru in čakala, da "mikrofončki" odločijo zmagovalca, sem se počutila kot neko bitje v katerega vsi strmijo. Deja se je vrnila na oder in naznanila zmagovalko: "Zmagala je Maja Kogovšek". Občinstvo je zaploskalo, navijači so zavpili, jaz pa sem se srečna zasmejala, saj takšne časti nisem še nikoli doživela.

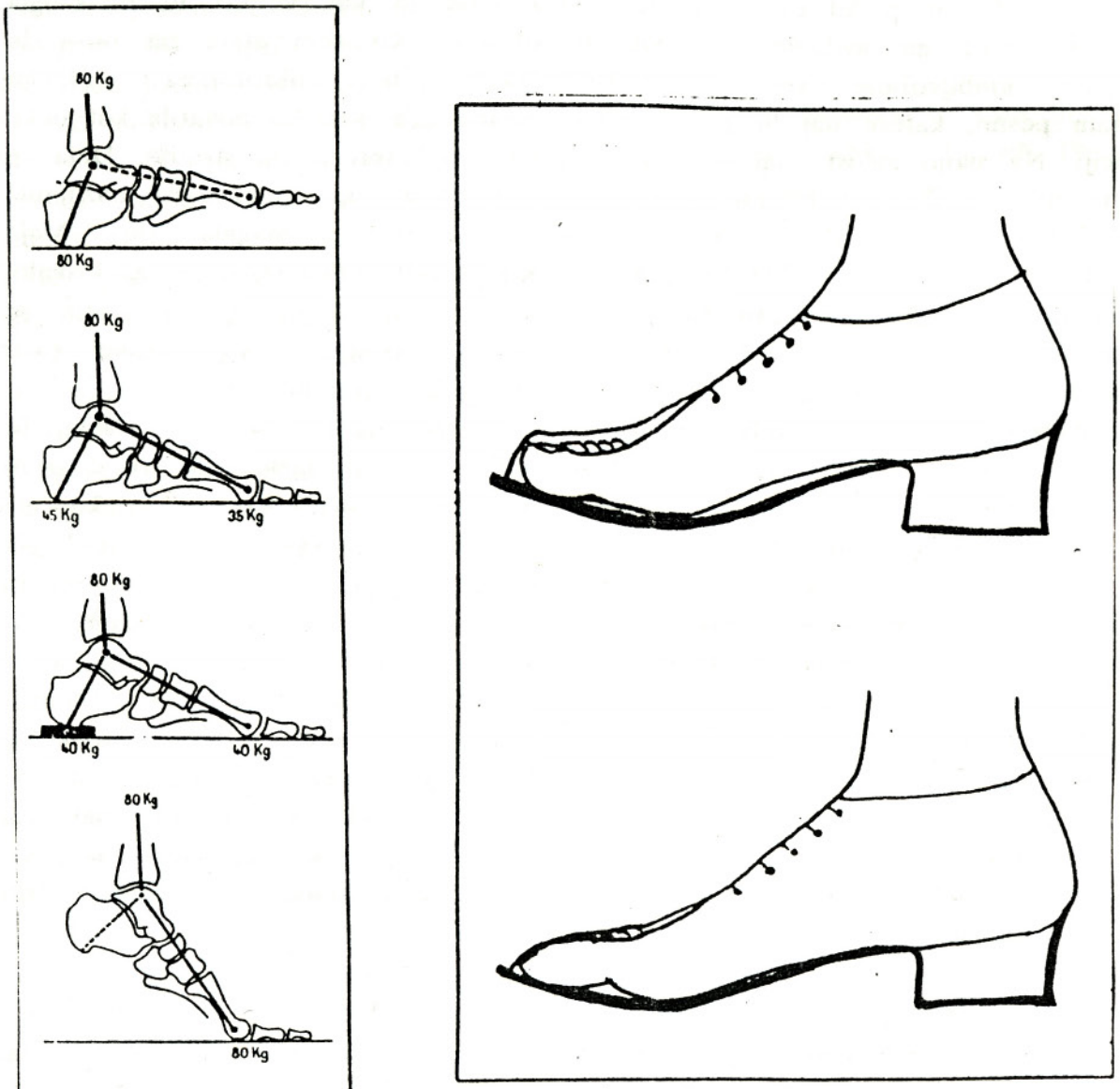
Nagrade sem bila zelo vesela, še bolj pa me je razveselilo to, da sem osrečila domače. Ko se je končala oddaja, sem vsa srečna stekla k svojim navijačem. Čestitali so mi in se veselili z menoj. Po končanem snemanju druge oddaje, smo se z domačimi odpravili domov. Ustavili smo se v "Mlinu" in tako proslavljali. Ko sem prišla domov, sem se preoblekla in šla utrujena spat. Za mano je bil lep, nepozaben dan, saj se mi je uresničila ena mojih skritih želja.

NOGE - PRAVILNA IN NEPRAVILNA OBUTEV

(Napisala : Stanka Alič)

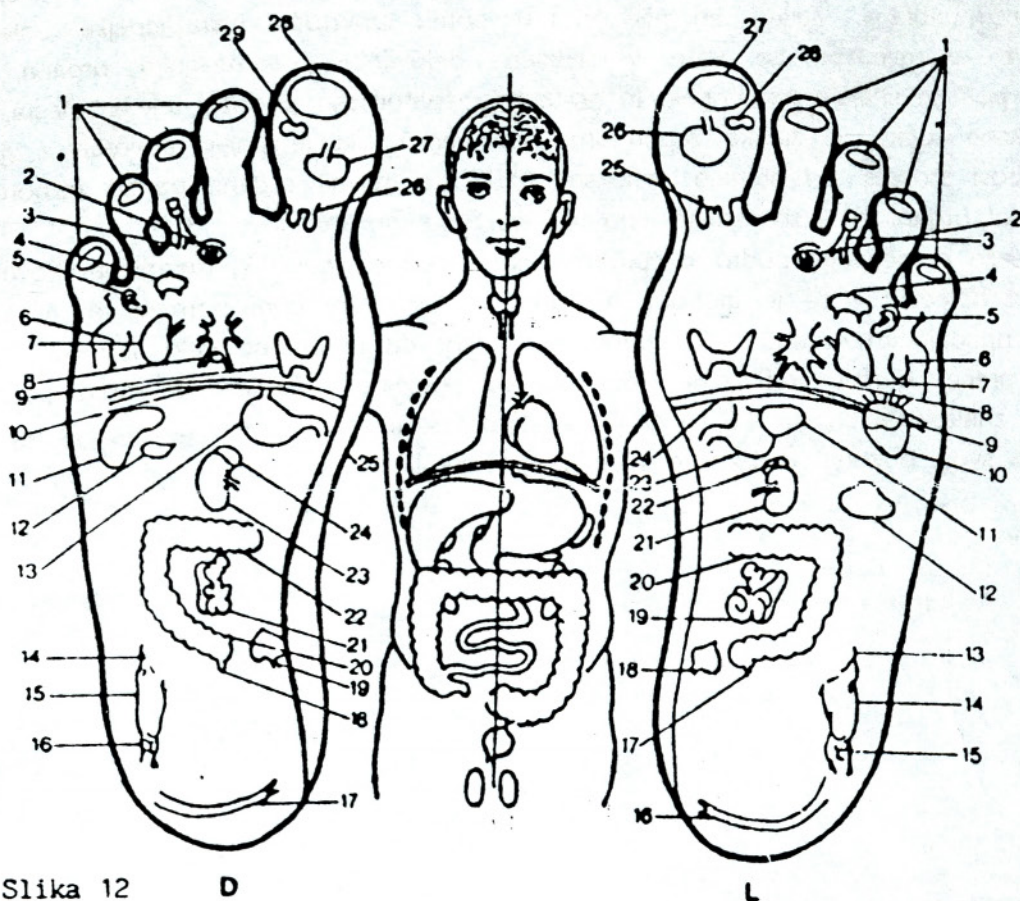
Noge so pomembnejše, kot se ponavadi tega zavedamo. O tem lahko sklepamo po številnih rekih raznih narodov, kot npr. : "živi na veliki nogi", "mečejo mu polena pod noge", "stopa drugim na prste", "kje te čevelj žuli". Noge so zelo učinkovita zgradba narave, ki je ni uspel posneti še noben konstruktor mostov ali nosilnih stebrov. Kostri s svojo obliko, čvrste vezi ter mišice goleni in stopala tvorijo funkcionalno celoto, ki je sposobna opravljati presenetljive naloge in premagovati velike napore. Svojo pomembno vlogo so noge dobile s pokončno držo človeka. Zgrajene so tako, da omogočajo stoji in gibanje. Pri tem, ko stopala nosijo težo celega telesa, se prilagajajo podlagi, premikajo telo in blažijo udarce.

Da pa noge lahko opravljajo svojo nalogo, je zelo pomembna pravilna obutev. Predvsem je pomembno, da prsti v obuvalu niso stisnjeni, da njihova dinamična funkcija ni ovirana. Od višine pete pa je odvisna porazdelitev teže. Pri višini pete 2cm težo prenaša enakomerno cela noga. Čimvišja je peta, tem več teže je prenešeno na sprednji del stopala, spremenjene pa so tudi obremenitve kolenskega sklepa, kolka in hrbtenice.

Slika 1

Ogromna večina ljudi pa pravilni obutvi ne posveča take pozornosti, kot si jo zasluži; niti pri sebi niti pri otrocih. 95% novorojenčkov ima zdrave in lepo oblikovane noge. V prvem razredu približno 80% otrok nosi obutev, ki jim ni po meri. 25% otrok med 10 in 20 letom starosti ima že poškodovane noge. Med odraslimi ljudmi pa komaj še najdemo zdrave noge. Lahko rečemo, da civilizacija in moderen način življenja vztrajno izpodkopa vata temelje, ki nam jih je dala narava. Nepravilna obutev vpliva predvsem na kroženje krvi v nogah. Vračanje krvi iz ven v srce je odvisno od krčenja mišic na nogah, ki nastane med hojo zaradi gibanja v gležnjih. To lahko sami preizkusite tako, da položite dlan na meča in gibate s stopalom. Čutili boste močno krčenje mišic goleni. Če se obutev ne prilega stopalom, je pri hoji gibanje v gležnjih omejeno, ker se trudimo, da bi jo obdržali na nogah. Zaradi tega je vračanje krvi v srce nepopolno, pritisk v venah se ne zmanjša in vse to vodi k razširitvi ven in nastanku krčnih žil.

Slika 12

Legenda

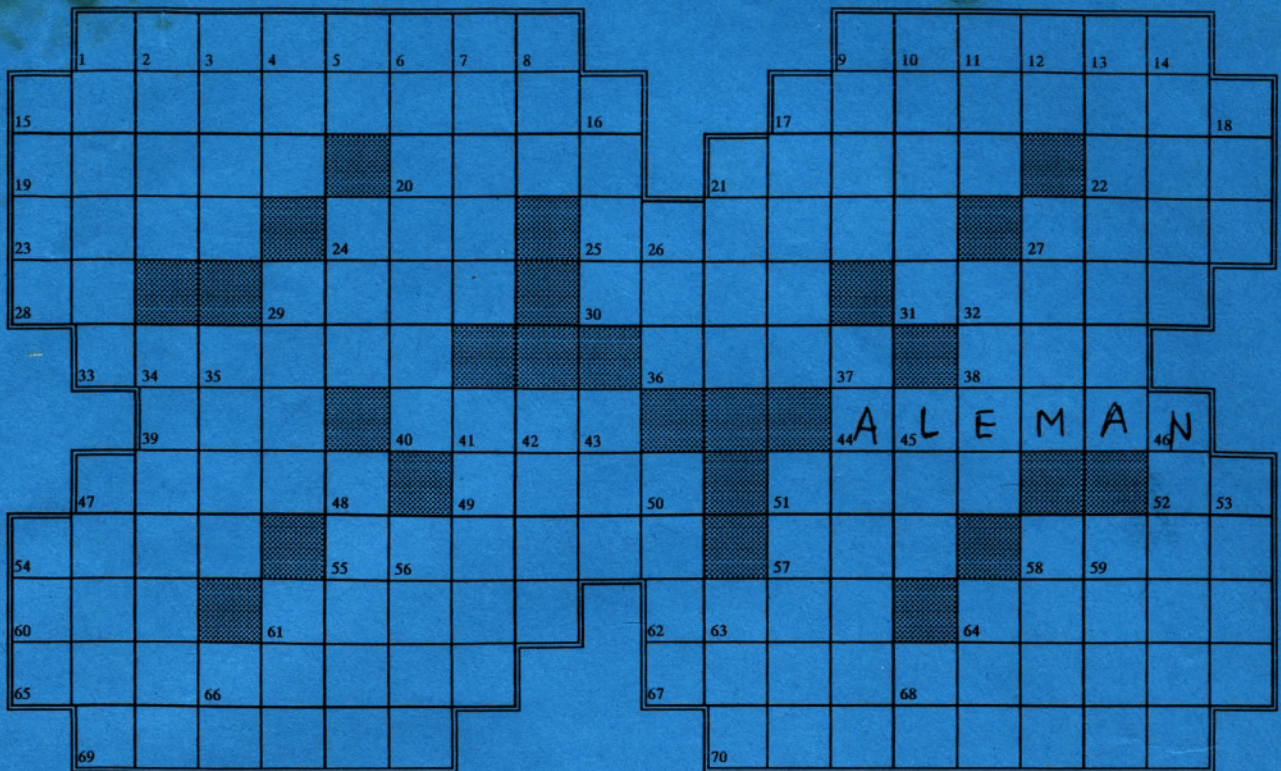
L in D	L	D	L	D
1 - sinusi	10 - srce	diafragma	20 - debelo črevo	valva ileocecal
2 - ckc	11 - treb. slin.	jetra	21 - ledvica	tankc črevo
3 - bronhiji	12 - vranica	žolčnik	22 - nadledv. žleza	debelc črevo
4 - zatilje	13 - blok	želodec	23 - želodec	ledvica
5 - uho	14 - stegno	kolk	24 - diafragma	nadčedvična žleza
6 - rama/hrbet	15 - koleno	stegno	25 - grlo/vrat	hrotenica
7 - pjuča	16 - ishiad.živec	koleno	26 - hipofiza	grlo/vrat
8 - solarni pletež	17 - anus	ishiad. živec	27 - možgani	hipofiza
9 - ščitnica	18 - sečnik	slepič	28 - epifiza	možgani
	19 - tankc črevo	sečnik	29 - -	epifiza

Slika 2

Previsoke pete prav tako onemogočajo naravno gibanje v gležnjih, poleg tega pa povzročajo tudi bolečine v stopalih, golenih, kolkih in hrbtenici. Mišice goleni so stalno skrčene in se sčasoma skrajšajo. Telo pa lovi ravnotežje s pretirano in nenehno napetostjo mišic v ledvenem delu hrbtenice, kar povzroča tudi bolečine v križu. V takih okoliščinah pride do sprememb tudi na stopalih samih, in sicer se pojavijo otiščanci, kurja očesa, zarožnela koža, žulji. Pogoste motnje so tudi otekle, hladne in ozeble noge, krčne žile, glivična obolenja. Vseh teh okvar nog ne moremo preprečiti, lahko pa jih omilimo s pravilno obutvijo, z zadostnim gibanjem in vsakodnevno nego nog.

Kot zanimivost naj omenim še refleksno masažo stopal. Filozofija starih azijskih civilizacij temelji na naravnih zakonih. Po njihovem mišljenju veljajo za obstoj življenja iste zakonitosti kot za obstoj veselja. Naše telo je v bistvu veselje v malem. Po telesu kroži energija po določenih poteh, ki se imenujejo meridiani. Vsak organ v telesu je v nekem odnosu do določenega meridiana. Zastoj energije v teh poteh povzroča najrazličnejše bolečine, pomanjkanje energije pa se kaže v slabšem delovanju posameznega organa. Vse energetske poti se shajajo na stopalu in sestavljajo anatomsko podobo telesa. Mesta, kjer ležijo refleksne točke, si zlahka zapomnimo, če vemo, da je palec povezan z glavo, notranji robovi stopala s hrbtenico, refleksne točke za glavne organe pa so razporejene podobno, kot organi v telesu. To se lepo vidi na **Sliki 2**.

Z masažo določenega področja vplivamo na ustrezne organe in meridiane. Povečana napetost ali bolečina (če je globoka in topa) v določeni coni pomeni, da je nekaj narobe s pripadajočim organom. To ugotovimo tako, da pretipamo celo stopalo. Pritiski naj bodo precej močni. Refleksne cone so za bolečino občutljive že pred pojavom bolezenskih znakov na organih. S to metodo lahko rešimo veliko telesnih težav in ugodno vplivamo na svoje počutje. Preizkusite in se prepričajte !

Vodoravno :

1. kmetija na Hlevišah / 9. kmetija na Vrhu / 15. gorski svet visok do 2000 m / 17. ena od vasi v naši fari / 19. priprava za izvlačenje hlodov v gozdu / 20. Shakespearov kralj v njegovi tragediji / 21. prebivalec Sela / 22. ime kostimografije Vogelnein / 23. drevo, ki daje ebenovino, ebenovec / 24. gospodarica morja v nordijski mitologiji / 25. slovenski politik (Marjan) / 27. nosilec pomena, oznaka, simbol / 28. kem. znak za Tantal / 29. italijansko žensko ime, tudi Abrahamova žena / 30. sestanek / 31. industrijsko predmestje Splita / 33. "domovina" rib / 36. Abelov brat / 38. "izlet" čebel iz panja / 39. severnoameriški general v Secesijski vojski (Robert) / 40. surovina za beljenje ometa / 44. španski pisatelj (Mateo) / 47. naša sosednja Krajevna skupnost / 49. del klasa / 51. primorska delovna žival / 52. poljski pripovednik v jeziku Jidiš (Šalom) / 54. pogosto ime za vrh hriba, tudi športno igrišče v Rovtah / 55. kotlasta oblika na vrhu ognjenika / 57. število z dvema ničloma / 58. sprimek snega / 60. Citroenov avto / 61. grška muza pesništva / 62. muslimansko moško ime / 64. jugoslovanska valuta / 65. ime in priimek prejšnjega predsednika IS občine Logatec / 67. nauk o zakonih gibanja teles / 69. prihodnje prizorišče zimskih olimpijskih iger (Japonska) / 70. mera za hranljivost, množina energije, ki jo dobiva organizem

Navpično :

1. voditelj radia GA-GA (Sašo) / 2. v grški mitologiji reka pozabljena (leta) / 3. raj, paradiz / 4. domača vprežna žival / 5. kraj pri Ljubljani / 6. dekle, ki obiskuje šolo / 7. cirkuško prizorišče / 8. razjeda na železu / 9. gl. mesto bosanskih Srbov v BIH / 10. am. filmska igralka (Linda) / 11. ost, bodica / 12. grška črka / 13. široka, drevoredna ulica / 14. najmočnejši zob pri merjascu / 15. zemlja, vse bivajoče / 16. grški bog ljubezni / 17. strojni element, ki podpira in vodi vrteč se tečaj gredi / 18. cik- ... / 21. stročnica, podobna leči / 24. italijanska televizija / 26. pregovor, reklo / 27. prelom / 29. žitna bolezen, rjavost / 32. ptica ujeda / 34. ilo / 35. sl. mladinski pisatelj iz Zakoje (France) / 37. mesto, kjer je stala divjad, ko je lovec streljal nanjo / 41. mesto v srednji Italiji / 42. "čista" teža / 43. žuželke, ki boleče pičijo / 45. ime skladatelja Delibes / 46. kiks, spodrselj / 47. prebivalec Romunije / 48. del televizorja / 50. riževo žganje / 51. del klasa, resa / 53. navlaka, krama / 54. nenadna smrt / 56. ime odstavljenega ministra za znanost (Bohinjc) / 58. največji sesalci / 59. eden najstarejših latinskih pesnikov (Anali) / 61. ime sl. pisateljice Peroci / 63. čarobnost / 64. darilo / 66. začetnici imena in priimka sl. teološkega pisca Grmiča / 68. 14. in 16. črka naše abecede

Rešitev križanke iz prejšnje številke :

vodoravno: BODALO, JOŽEF, KAMILICA, ARAŠID, ELAN, PEHOTA, ALO, LON, KITARA, OLIB, AN, MUC, TE, KROPA, PAGAT, LENIN, AROMA, RA, NIS, SR, TARA, PARDON, PTA, EDO, KIPNIS, ALAN, KIKLOP, ETIOPIJA JAJCE, ASCONA

ŠKD Vrh razpisuje za Nagradno križanko naslednje nagrade :

1. nagrada 4.000 SIT 2. nagrada 3.000 SIT 3. nagrada 2.000 SIT

Rešene križanke pošljite na naslov : ŠKD Vrh, Nagradna križanka, Vrh sv. Treh Kraljev 19, p. Rovte do konca meseca aprila

